

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KRIMINALISTICKÁ MECHANOSKOPIE JAKO VĚDNÍ
DISCIPLÍNA**

Autor práce: Martin Jochman

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Hovorka

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Velice rád bych poděkoval vedoucímu bakalářské práce Mgr. Jaroslavovi Hovorkovi za cenné rady, konzultace, připomínky, vstřícnost a za celkovou pomoc při vypracování bakalářské práce. Dále děkuji své rodině za vstřícnost a toleranci při studiu.

ABSTRAKT

JOCHMAN, M. *Kriminalistická mechanoskopie jako vědní disciplína : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2018. 58 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Jaroslav Hovorka.

Klíčová slova: mechanoskopie, historie kriminalistické mechanoskopie, objekty zkoumání mechanoskopie, Činnost policie ČR na místě činu.

V bakalářské práci na téma kriminalistická mechanoskopie jako vědní disciplína jsou shrnuty odborné poznatky, které autor práce načerpal studiem odborné literatury související s tímto tématem a také vědomosti, které nabyl během svého dosavadního studia. Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je popsána historie kriminalistické mechanoskopie na území ČR a základní pojmy. Dále jsou zde uvedeny metody, postupy a prostředky vyhledávání, zajišťování a dokumentace stop na místě činu a některé objekty kriminalistického mechanoskopického identifikačního zkoumání.

V praktické části, tedy v kapitole Kazuistika je uveden případ trestného činu vloupání, který má vztah k danému tématu. Autor zde popisuje, co se tehdy stalo, průběh vyšetřování a také zde uvádí důležité stopy, které přivedly četnictvo na stopu pachatelů, kteří se tohoto trestného činu dopustili.

ABSTRAKT

JOCHMAN, M. Forensic Tool Marks Examination as a scientific discipline : bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2018. 58 p. Supervisor : Mgr. Jaroslav Hovorka.

Key Words: Tool Marks Examination, the history of forensic Tool Marks Examination, objects of exploration Tool Marks Examination, the activity of the Czech police at the scene of the crime.

In the Bachelor's Thesis, on topic tool Marks Examination as Science Discipline are summarized professionally knowledge which the author in his work by studying the literature related to this issue, as well as the knowledge gained during the study. The bachelor thesis is divided into the theoretical and practical part. In the theoretical part is described tool Marks Examination criminal history in the Czech Republic, basic concepts and basic koncept. In addition, the methods, procedures and means of searching, securing and documenting tracks at the crime scene and some objects of forensic tool Marks Examination identification research are listed here.

The practical part of the thesis describes a case of a burglary that has a relation to the given topic. The author describes what happened at that time, the course of the investigation, and is also important here tracks which have led to the track of perpetrators who committed this crime.

Obsah

Úvod	7
1 Metodika a cíl bakalářské práce	8
2 Historie kriminalistické mechanoskopie na území český republiky	9
3 Základní pojmy kriminalistické mechanoskopie	22
4 Metody, postupy a prostředky vyhledávání, zajišťování a dokumentace stop na místě činu.....	27
4.1 Vyhledávání mechanoskopických stop.....	27
4.2 Zajišťování stop na místě činu.....	28
4.2.1 Způsoby zajišťování mechanoskopických stop.....	29
4.2.2 Postup fixování některých objektů kriminalistického mechanoskopického identifikačního zkoumání	35
4.3 Dokumentace stop na místě činu	41
4.3.1 Protokol o ohledání místa činu.....	41
4.3.2 Fotografická dokumentace	43
4.3.3 Topografická dokumentace	48
4.3.4 Obrazová dokumentace (videodokumentace)	50
4.3.5 Způsoby dokumentace mechanoskopických stop	51
5 Objekty kriminalistického mechanoskopického identifikačního zkoumání	52
5.1 Hasáky	53
5.2 Páčidla.....	56
5.3 Šroubováky	57
5.4 Stříhače svorníků a drátů	58
5.5 Sekery	58
6 Kazuistika.....	59
Závěr.....	64
Seznam použitých zdrojů	65
Seznam zkratk.....	66
Seznam obrázků.....	66

Úvod

Kriminalistická mechanoskopie je jedna z mnoha metod kriminalistické techniky, která přináší aktuální poznatky o objektech svého zkoumání, kterými jsou mechanoskopické stopy, které se vyskytují na různých objektech jako například na trezorech, dveřích, oknech, okenních mřížích atd. Dalšími objekty kriminalistického mechanoskopického zkoumání jsou také různé druhy nástrojů, jejichž znaky se odrážejí do různých objektů, z nichž některé jsou zmíněny výše, čímž na těchto objektech vnikají stopy, jejichž nalezení na místě činu je velice důležité pro provedení individuální identifikaci nástroje, kterým byly stopy na objektech vytvořeny.

Pro získání lepšího přehledu o vzniku a vývoji kriminalistice mechanoskopie jako vědy, která může přinést důležité důkazní materiály pro usvědčení pachatelů trestné činnosti, bude v první kapitole bakalářské práce uvedena historie kriminalistické mechanoskopie na území České republiky. Ve druhé navazující kapitole této práce budou uvedeny nejdůležitější pojmy mechanoskopie, kterými jsou kriminalistická mechanoskopie, objekty mechanoskopického zkoumání, nástroj a kriminalistická stopa.

Po druhé kapitole bakalářské práce věnované nejdůležitějším pojmům kriminalistické mechanoskopie, bude navazovat třetí kapitola, ve které budou charakterizovány jednotlivé metody, postupy a prostředky vyhledávání, zajišťování a dokumentování mechanoskopických stop na místě činu.

Ve čtvrté kapitole zaměřené na objekty kriminalistického mechanoskopického zkoumání, budou blíže specifikovány některé z nástrojů, které pachatelé využívají k páchání zločinu a kterými jsou, hasáky, páčidla, šroubováky, střihače, sekery. V páté poslední kapitole této práce věnované kazuistice neboli praktickému příkladu bude popsán případ vloupání do poštovního úřadu, který se stal 30. července 1926. Bude zde uvedeno, co se stalo, celý postup vyšetřování a také co přispělo k dopadení pachatelů, kteří se tohoto trestného činu dopustili.

1 Metodika a cíl bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce bude představit kriminalistickou mechanoskopii jako jednu z mnoha metod kriminalistické techniky, která přináší důležité důkazní materiály pro objasňování trestné činnosti a řízení před soudem.

Bakalářská práce bude rozdělena na dva samostatné celky a to na teoretickou a praktickou část. V teoretické části této práce bude cílem charakterizovat stav a současné poznatky objektů kriminalistické mechanoskopie a předložit informace o způsobech vyhledávání, zajišťování a dokumentování těchto kriminalistických stop na místě činu. V navazující praktické části pak bude analyzován skutečný případ trestného činu vloupání, k jehož provedení byl, použit zločinecký nástroj.

Ke splnění výše uvedených cílů bakalářské práce, budou použity tyto následující metody:

1. metoda shromažďování a analýzy studijních materiálů,
2. metoda sběru, analýzy a syntézy dat,
3. grafické metody,
4. metody samostatné práce a popisování,
5. kazuistika.

2 Historie kriminalistické mechanoskopie na území české republiky

Po první světové válce začalo docházet na území Československého státu k značnému nárůstu případů vykradených pokladen, na jejichž páchání, se kromě dělníků z kovovýroby začaly zaměřovat i další osoby, které neměly odborných znalostí v této oblasti. Sem lze řadit nádeníky z odlišných oborů, potulné cikány a zločince, kteří se na tento druh trestné činnosti doposud vůbec nezaměřovali. Kromě nich se tímto typem trestné činnosti začali zabírat i chotě, milenky lupičů a také ženy hostesky, které svojí činností, v tomto stále více oblíbeném kriminálním řemesle, orientovaly především na píditelské, přechovávačské a zprostředkovatelské služby. Ačkoliv se v období první republiky začaly na tentýž druh kriminálního řemesla zaměřovat výše zmíněné ženy, nebylo jejich zastoupení v tomto kriminálním řemesle valné. Pro potřeby policejních orgánů, byly u československého četnictva v roce 1930 založeny evidence takových pachatelů. Z nich plyne, že tyto ženy tvořily z celkového počtu lupičů pokladen, jen zanedbatelnou část.

„... V roce 1930 bylo v evidenci lupičů pokladen československého četnictva vedeno zhruba 700 osob, z nichž 140 tvořili kovodělníci, 80 dělníci, 85 různí řemeslníci a 60 různí agenti jako slídiči.¹ ...“ Potulných cikánu zde bylo evidováno 25.

Z počátku se páchání této kriminální činnosti koncentrovalo především do oblastí velkých měst mezi, které patřily Praha, Brno, Olomouc, Ostrava. A až poté se postupně začala rozvíjet v důsledku průmyslového rozvoje automobilismu, motorismu a cyklistiky i na venkov. Lupiči pokladen za pomoci výrobního rozmachu těchto dopravních prostředků začali podnikat lupičské výpravy do těchto lokalit. To mělo za následek, že se ve vykrádání pokladen začali zaučovat i venkovští pachatelé, kteří se tímto druhem zločinného řemesla doposud nezabývali.

Příčinou nárůstu zmíněné kriminality za první republiky byla vysoká míra úspěšnosti lupičů, kteří se touto trestnou činností zabývali a také obsahem pokladen. Základním úspěchem zločinců specializujících se na tento druh kriminálního řemesla, byly zejména jejich vynikající manuální schopnosti a dovednosti, znalosti konstrukce trezorů a situace na místě, kde mělo k zločinu dojít.

---

¹ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 352.

Pachatelé měli zpravidla o dobrou znalost místní, zejména o místě, kde byl dotyčný trezor nebo pokladna situována. Pachatelé měli velmi dobře zmapovány přístupové cesty k místu činu, do místností i připravené trasy odchodové. Informace o místě činu a situaci o něm pro pachatele získávaly většinou ženy spolupachatelky, zvané společnice, které se na tuto činnost přímo specializovaly.

Co se však týkalo samotného vloupání do vhodného vytipovaného objektu, tak to pro pachatele nečinilo žádné větší problémy. Ve většině případů jim usnadnilo vniknutí do objektu nedostatečné mechanické zabezpečení dveřních zámků a oken. Zločincům ulehčovalo vstup do předem vyhlídnutého obydlí, kde se trezor či pokladna nacházela, také jejich „... lupičské „nádobíčko“, někdy také nazývané „niklštál“, které bylo tvořeno dvěma až třemi různými noži na trhání plechu (hasáky), ruční vrtačkou s několika vrtáky na kov, dvěma až třemi páčidly, která se dala navzájem nastavovat na hasáky, čímž se zvýšila jejich páka, a tím pádem i jejich účinnost, olej či vazelína k usnadnění vrtání, kleště pilka na železo, pilník, svítilna.² ...“

Mimo to zločinci zaměřující se na vykrádání pokladen začali v pozdější době používat na svoji ochranu a jako prostředek proti zatčení také střelné zbraně. Ty jim sloužily ponejvíce také jako ochranný prostředek pro případ, kdyby je v průběhu činu, vyrušil majitel usedlosti nebo hlídač.

V tomto období pachatelé využívali za účelem páchání tohoto kriminálního řemesla všech, v té době dostupných, nejmodernějších prostředků. Problematické také bylo jejich dopadení, protože na místech spáchaných zločinů zanechávali po sobě jen málo využitelných stop. Proto četnictvo mohlo jen velmi obtížně takové zločince vypátrat a následně je postavit před soud. Ani samotné trestní stíhání nezaručovalo jejich odsouzení. Lupiči v řízení před soudem si na obhajobu přibírali větší množství obhájců, jejichž následná přítomnost v rámci těchto řízení způsobila, že důkazy, které státní zástupci předkládali, byly jimi všemožně vyvracovány. Tento postup a také skutečnost, že v této době nebylo, pro četníky snadné nalézt dostatek nových důkazů zapříčiňovalo, že soudy neměly jinou možnost než je propouštět na svobodu.

---

² STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 352-353.

Po první světové válce bylo jediným účinným nástrojem československého četnictva v boji s lupiči zaměřujících se na tento druh zločinu metoda kriminalistické techniky - **DAKTYLOSKOPIE**. Tato kriminalistická identifikační metoda osob umožňovala porovnat otisky prstu odebrané na místě činu s otisky, které četnictvo odejmulo podezřelým osobám.

Účelem mělo být nalezení její vzájemné shody. V případě jejího prokázání, pak mohl příslušný četník dotyčnou osobu obvinít z uvedeného zločinu, neboť otisky odebrané na místě činu jednoznačně prokazovaly, že se podezřelá osoba musela na místě spáchaného zločinu pohybovat.

Přestože na počátku přinášela výše zmíněná metoda kriminalistické techniky četnictvu v usvědčování pachatelů pokladen úspěch, netrval dlouho. Pachatelé brzy přišli na způsob, jak zabránit tomu aby na místě činu nezanechávali své usvědčující otisky tím, že začali hojně používat ochranné prostředky rukou rukavice.³

„... Někteří z kasařů například posypávali místo činu pepřem či pálivou paprikou, aby zabránili svému vypátrání použitím policejního psa. Důsledné používání rukavic lupiči pokladen, ale i prašné prostředí na místě vloupání do popelky, které připomínalo spíše pracoviště cementárny či kamenodrtiče než pracovnu či kancelář, způsobilo, že daktyloskopie se stala pro boj s lupiči pokladen neúčelnou.⁴ ...“

V důsledku této nepříznivé skutečnosti začalo československé četnictvo zaměřovat svojí pozornost nástrojům lupičů, jejich úlomkům a stopám, které tyto nástroje zanechaly na pancéřích vykradených pokladen.⁵

„... Zejména u lupičů pokladen hrály nástroje nezastupitelnou roly, neboť pomocí nich zdolávali překážky stojící jak na cestě k pokladně, tak i k překonání pokladny jako takové. Kasaři používali kromě komerčně dostupných sériově vyráběných nástrojů (trubkové kleště, posuvné klíče, střihače svorníků, kleště, nůžky na plech, pily na kov, pilníky, struháky, vrtačky, vrtáky, šroubováky, sekáče) i nástroje zhotovované

---

³ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 353.

⁴ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 353.

⁵ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 353-354.

osobně nebo na zakázku, přizpůsobené potřebám nekalého řemesla a osobním zvyklostem (paklíče, hasáky, násadce, páčidla).⁶ ...“

Na myšlenku využití nástrojů jako důkazního prostředku pro usvědčení lupičů pokladen přivedlo četnictvo úspěšně provedené srovnání během, kterého se podařilo **Ladislavu Havlíčkovi**, který ho konal nalézt shodné znaky mezi nástrojem zajištěným u zločince a stopami na pancíři vyloupené pokladny.

Sukces, kterého se v rámci této provedené komparace podařilo dosáhnout, dal následně podnět pro vznik specializovaného vyšetřovacího oddílu v rámci četnictva.

„... Počátkem roku 1931 zřídilo ministerstvo vnitra bývalé republiky Československé zásluhou a přičiněním nynějšího pana ministra vnitra generála četnictva Josefa Ježka, bývalého přednosty vojenské skupiny 13. oddělení tohoto ministerstva, u Ústředního četnického pátracího oddělení v Praze samostatnou mechanoskopickou skupinu, která se počala zabývatí zkoumáním a srovnáváním zločineckých nástrojů⁷ ...“ se stopami pancířů vykradených pokladen.⁸

Účelem mělo být nalezení vzájemné shody mezi zločinným nástrojem a mechanoskopickými stopami vytvořenými v kovovém pancíři. V případě jejího prokázání měl následně dotyčný nástroj a pokladna, její zbytky nebo celá pokladna, sloužit jako důkazní materiál pro obvinění pachatele z uvedeného zločinu.

Vedoucím formující se skupiny se stal *„... vrchní strážmistr Ladislav Havlíček, který byl zakladatelem nové kriminalistické disciplíny - mechanoskopie.⁹ ...“*

Poté, co Ústřední četnické pátrací oddělení v Praze zřídilo svoji první mechanoskopickou skupinu, vydalo 29. května roku 1931 směrnice, v kterých byl popsán zcela nový postup trestního stíhání pachatelů zaměřujících se na tento druh kriminálního řemesla.

---

⁶ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 354.

⁷ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 5.

⁸ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 5.

⁹ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 354.

Tato směrnice obsahovala potřebná direktiva a také informace týkající se správného vyhledávání, zajišťování a zkoumání nástrojů a stop, které zanechali pachatelé na pancéřích vykradených pokladen.

Současně se směrnicemi byla také na Ústředním četnickém pátracím oddělení v Praze „... zřízena technická dílna s nejnútnejšími technickými potřebami a nástroji. Byly zakoupeny optické, makrofotografické, mikrofotografické přístroje.¹⁰ ...“

V roce 1931 využívalo četnictvo v boji proti pachatelům, kteří se zaměřovali na zmíněné kriminální řemeslo všech, v té době moderních, dostupných dopravních, technických a komunikačních prostředků. Mimoto četnictvo využívalo i sdělovací prostředky, jakými byly rozhlasová a tisková média.

Za pomoci nově se rozvíjející kriminalistické metody mechanoskopie, stanovených direktiv, technických prostředků a „... systematické práce četnictva se podařilo zvrátit trend nárůstu počtu vyloupených pokladen, který, jak již bylo uvedeno, kulminoval v roce 1933 celkem 760 případy, v letech 1935-1936 dosahoval zhruba 570 případů a v následujících letech ještě klesal.¹¹ ...“

Kromě nich měly na snížení zmíněné kriminality v uvedeném období určitý podíl také dvě četnictvem vedené evidence. Jednalo se:

1. evidenci pachatelů pokladen, která obsahovala veškeré informace o pachatelích, včetně jejich fotografií,
2. evidenci případů, ve které byly obsaženy veškeré skutečnosti, které se týkaly popisu nástrojů jejich úlomků a jiných obdobných předmětů.¹²

Dosaženého úspěchu v potlačování této kriminality by četnictvo jen stěží docílilo bez nově vniklé kriminalistické disciplíny mechanoskopie. O vznik této moderní a zcela nové metody identifikace objektů se zasloužil svými srovnávacími pokusy nástrojů se stopami v pancéřích nebo na fotografiích vyloupených pokladen vrchní strážmistr Ladislav Havlíček.

---

¹⁰ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 6.

¹¹ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 355-356.

¹² STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 356.

Zakladatel kriminalistické mechanoskopie

Zásluhu na vzniku a rozvoji kriminalistické mechanoskopie na území českého státu měl pouze jediný významný zakladatel a průkopník této vědy u nás vrchní strážmistr LADISLAV HAVLÍČEK, který se narodil 6. dubna roku 1900. Narodil se „... v Křížlicích u Jilemnice v Krkonoších, číslo popisné 99, jako syn Antonína Bohdana Havlíčka a Anny Havlíčkové, rozené také Havlíčkové.“¹³ ...“

Od svého narození žil se svojí matkou, otcem, pěti bratry a dvěma sestrami v chalupě v Krkonoších. Pro mladého Ladislava Havlíčka a jeho rodinu byl život v horách těžký. Jeho rodiče museli s vypětím všech sil pracovat, aby celou rodinu uživil.

V roce 1906 začal chodit do obecné školy v Křížlicích, kde absolvoval základní studium až do roku 1912, kdy musel z důvodu přestěhování jeho rodiny do Skřivan studium přerušit. V jejich odchodu z Křížlic sehrály roli existenční důvody jeho rodiny. Po přestěhování do Skřivan začali jeho rodiče pracovat v lokálním velkostatku. Mladý Ladislav Havlíček mezi tím nastoupil do místní základní školy, kde odabsolvoval zbylé tři roky základního studia a posléze i navazující středoškolské vzdělání v provinciálním cukrovaru, které úspěšně zakončil výučním listem v oboru zámečnick.

V pozdějším válečném období první světové války se krátce zapojil, do bojů na Srbském a Italském bojišti. Poté, co válka skončila, absolvoval náročnou cestu přes Uhry a Vídeň do své rodné vlasti.

V roce 1918 vstoupil do dobrovolnické organizace „Straže svobody“ s nimiž následně zapojil do operací na Slovenku za účelem obrany státu po první světové válce. Po jejich zrušení 30. listopadu roku 1919 nastoupil s několika měsíčním odstupem na prezenční vojenskou službu na Velitelství československého zemského dělostřelectva v Praze v Černínském paláci, kterou následně v roce 1922 úspěšně absolvoval s hodností desátníka.

Po dokončení své vojenské služby v roce 1922 byl 24. září téhož roku přijat na Zemské četnické velitelství v Praze do služební pozice četníka na zkoušku. Posléze, co byl přijat do zmíněné služební funkce, přestěhoval se do Prahy. Zde byl ubytován

---

¹³ STRAUS, J., VAVERA, F. *Mechanoskopie a Ladislav Havlíček*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2007. s. 21.

v četnických kasárnách v Karmelitské ulici č. 18. na Malé Straně, která se následně stala jeho novým domovem. Po svém příjezdu nastoupil na půlroční kurz do četnické školy, kterou úspěšně absolvoval. Po jejím absolvování, byl v březnu roku 1923 poslán na služební praxi do Ústí nad Labem, kde kromě plnění služebních úkonů, začal ještě docházet do místní hodnostní četnické školy, kterou později úspěšně také zakončil.

Jakmile řádně splnil svojí služební praxi a dokončil studiu na zmíněné škole v Ústí nad Labem, byl v roce 1925 „... přeložen na četnickou stanici do Teplic-Šanova (zde se odehrála i epizoda zatčení jasnovidce Hanussena, kterou literárně zpracoval V. P. Borovička).¹⁴ ...“

V roce 1925 tedy nastoupil k plnění služebních úkolů na četnickou stanici do Šanova.¹⁵ Zde v roce 1926 započal nad rámec svých běžných pracovních povinností provádět své první mechanoskopické srovnávací pokusy. Důvodem proč se započal zabývat ve svém tehdejší služebním působišti zmíněnými komparacemi, byl značný nárůst počtu případů vykradených pokladen, který se v lokalitě Teplic, ale i na jiných místech v tomto období výrazně rozmáhal.

První v praxi provedené srovnání nástroje a stopy jím zanechané na pancéři vykradené pokladny uskutečnil Ladislav Havlíček ve svém tehdejší působišti v severních Čechách v rámci případu vyloupené pokladny okresního soudu, odkud pachatelé odcizili značný lup. Přestože se pachatelům úspěšně podařilo zločin provést a uprchnou z místa činu se značnou kořistí, netrval jejich pobyt na svobodě dlouho, neboť se v tomto případě četnictvu zdařilo dotyčné lupiče vypátrat a zatknout i z částí ukradených věcí. Tyto osoby byly ztotožněny a byla na ně uvalena vazba.

Po provedeném zatčení zločinců započal proces, během něhož četnictvo třídilo a vyhodnocovalo veškeré dostupné důkazy, které vůči nim mělo. Kromě procesu shromažďování a hodnocení důkazů byly vyhledávány důkazy nové. Poté co je všechny četnictvo roztrídilo, vyhodnotilo je následně i s částí nalezené kořisti předalo prokurátoru.

---

¹⁴ STRAUS, J., VAVERA, F. *Mechanoskopie a Ladislav Havlíček*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2007. s. 21.

¹⁵ STRAUS, J., VAVERA, F. *Mechanoskopie a Ladislav Havlíček*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2007. s. 21.

Podezřelí si však z těchto odevzdaných důkazů, nic nedělali a jejich váhu u soudu všemožně zeslabovali za pomoci svých advokátů. Když už to vypadalo, že veškeré úsilí a čas četníků, přijde na zmar a zmínění pachatele budou, z důvodu nedostatku nových důkazů propuštění na svobodu, podařilo se četnictvu, krátce před plánovaným provedením hlavního líčení, na poli za městem najít brašnu pachatelů se zločinnými nástroji. Tu posléze ohledli, zajistili, a dopravili na četnickou stanici.¹⁶

Na služebně napadlo, zde přítomného Ladislava Havlíčka, nalezené nástroje uvnitř tašky porovnat se stopami na pancéřích vykradených ohnivzdorných pokladen. Za účelem provedení komparace byly následně na služebnu dopraveny dotyčné části vyloupených trezorů, které se jen zásluhou štěstěny podařilo četnictvu ochránit před jejich plánovaným opravením. „... *Po vyčerpávajícím transportu pancířů na četnickou stanici začal proces srovnávání nalezených trubkových kleští se stopami na pancéřích, při němž byla zjištěná shoda stop s čelistmi kleští. Uvedené bylo předloženo jako důkaz okresnímu soudu.*¹⁷ ...“

Vyšetřující soudce, na základě skutečnosti, že se jednalo o první takto předložený důkaz svého druhu vůbec, nechal předvolat dva nezávislé soudní znalce z oboru mechaniky. Ti dostali za úkol vypracovat na podkladě, předkládaných důkazů, nezávislý znalecký posudek, který měl potvrdit nebo vyvrátit Ladislavem Havlíčkem zjištěné skutečnosti.

Znalci takový posudek vypracovali a jemu předložili. Znalci v písemně vyhotoveném posudku potvrdili, „... *že čelisti kleští se sice shodují se stopami na pancířích, ale že: trubkové kleště jsou vyráběny sériově v továrně a nelze proto dokázati, byly-li stopy na pancéřích způsobeny právě těmito kleštěmi.*¹⁸ ...“

Na základě obsahu znaleckého posudku soud pachatele osvobodil. I přestože se na podkladě úspěšně provedeného srovnání nástroje a stopy jím zanechané na pancéři pokladny, nakonec se nepodařilo četnictvu předložit tak pádné důkazy, na základě kterých by je soud mohl usvědčit z výše uvedeného činu.

---

¹⁶ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 354.

¹⁷ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 354-355.

¹⁸ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 355.

Důležitým přínosem byl Havlíčkův objev metod vyhledávání, zajišťování, dokumentace a komparace mechanoskopických stop a jeho zjištění, že tyto stopy obsahují markanty, podle kterých je možné podezřelý nástroj se stopou ztotožnit.¹⁹

I přes neúspěšné usvědčení pachatelů u případu vyloupené pokladny okresního soudu, prožíval Ladislav Havlíček v Šanově „... jedno ze šťastných období svého života. Vedl zde malý kolektiv mladých četníků, současně měl možnost rozvíjet své technické dovednosti, věnoval se fotografování a současně byl i psovod. Měl věrného psa Gurta, kterého vozil na motokole, vždy když to bylo potřeba, tedy v každou roční i denní dobu. Toto byl také jeden z důvodů jeho pozdější nemoci.“²⁰ ... “

Po období, které Ladislav Havlíček odsloužil v Teplicích-Šanově, nastoupil společně se svým věrným čtyřnohým kolegou na začátku dubna roku 1928 na četnickou pátrací stanici Praha-venkov, kde s ním sloužil až do konce roku 1929, kdy požádal o přeložení do vnitřní služby z důvodu onemocnění revmatizmem, kterým v těchto letech trpěl.²¹

Na podkladě vlastní podané žádosti byl na začátku roku 1930 přeložen na Ústřední četnické pátrací oddělení, kde působil až dokonce září roku 1941. Poté, co přestoupil na nové služební působiště, zde započal provádět své druhé, v praxi uskutečněné srovnání, o které byl požádán četnickou pátrací stanicí v Liberci. Tato zkoumání a srovnávání spočívala v provedení komparace dvou zajištěných hasáků se stopami zanechaných pachatelem na segmentu pancířů z vykradené pokladny obecního úřadu Granzendorfu.

Vzhledem k tomu, že měl Ladislav Havlíček z předchozího služebního působiště, s lupiči pokladen své nevyřízené účty, této prosbě vyhověl, a to i přes ustavičné námitky jeho tehdejšího nadřízeného majora Povondry.

Ladislav Havlíček k jejich zkoumání a komparaci poprvé použil čočky mikroskopu „... a do měkkého olova pokusné stopy, které porovnával se stopami

---

¹⁹ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 355.

²⁰ HLAVÁČEK, J. *Krimi servis Hlaváček služby v oblasti kriminalistiky*. Osobnosti. In [krimi-servis.cz](http://www.krimi-servis.cz) [online]. © 2007-2010 [cit. 2017-09-22]. Dostupné z WWW: <http://www.krimi-servis.cz/?page_id=7>.

²¹ HLAVÁČEK, J. *Krimi servis Hlaváček služby v oblasti kriminalistiky*. Osobnosti. In [krimi-servis.cz](http://www.krimi-servis.cz) [online]. © 2007-2010 [cit. 2017-09-22]. Dostupné z WWW: <http://www.krimi-servis.cz/?page_id=7>.

na pancířích. Při pozorování stop z místa činu i pokusných stop pod různým úhlem osvětlení vyloučil dosavadní předsudky o hladkosti předmětu.²² ... “

Ladislav Havlíček zkoumáním a porovnáním dvou zajištěných hasáků se stopami pancířů vyloupené pokladny obecního úřadu v Granzendorfu prokázal, že nerovnosti na povrchu nástrojů vznikly jak při procesu jejich výroby tak i jejich každodenním používáním. Toto nové zjištění, se stalo základním pilířem vznikající kriminalistické disciplíny, **„KRIMINALISTICKÁ MECHANOSKOPIE“**.

„... Srovnáním přestřižených fotografických zvětšenin stop z místa činu a pokusných stop se podařilo prokázat jejich shodu. Ústřední četnické pátrací oddělení dodalo 28. března 1931 krajskému soudu v Liberci první odborný posudek o stopách hasáku z pokladny obecního úřadu Granzendorfu a o jejich shodě s hasákem lupiče pokladen E. P., který byl na základě uvedeného posudku odsouzen na dva roky těžkého žaláře.²³ ... “

Úspěchu, kterého zde Ladislav Havlíček s využitím svých nabraných poznatků v oblasti mechanoskopie dosáhl, vyvolal velkou publicitu napříč četnickými stanicemi po celé tehdy ještě Československé republice, které se posléze snažily jeho dosažený sukces napodobit. Mimo to byl požádán četnickou pátrací stanicí v Litoměřicích, o to zda by neprovedl komparace jimi poslaných hasáků se stopami pancířů z vykradených pokladen, které na místech spáchaných zločinů zajistili četníci. K účelu jejich provedení užil stejných postupů a prostředků, které použil v předchozím srovnání. *„... I v těchto případech byla zjištěna shoda stop nástrojů s hasáky a pachatele odsouzení.²⁴ ... “*

V roce 1931 byla na jeho žádost na Ústředním četnickém pátracím oddělení v Praze zřízena skupina vyšetřovatelů pokladen, kterou vedl sám Havlíček. Kromě jejího vzniku se také zasadil o vydání důležitých předpisů, které napomáhaly četnictvu vést účinnější boj s touto kriminální činností. *„... Pro příklad uveďme směrnici vydanou*

---

²² STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 355.

²³ STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 355.

²⁴ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 6.

pod č. j. 121 ze dne 29. května 1931, která byla nazvána „Usvědčování lupičů pokladen pomocí mikro a makrografického zvětšení stop hasáků“.²⁵ ...“

V průběhu tohoto období Ladislav Havlíček napsal několik článků, které uveřejnil v odborné polygrafii četnictva. Souběžně s nimi pracoval na lexikonu zločinecké hantýrky. V Praze jeden rok docházel na Ústřední dělnickou školu a také se zde stal prvním československým soudním znalcem v oboru mechanoskopie. Kromě toho v roce 1935 vykonával funkci hlasatele v pátracích radiových relacích v Radiojournalu, jejichž vysílání bylo spuštěno začátkem května tohoto roku za účelem přenosu důležitých bezpečnostních informací mezi jednotlivými četnickými útvary a podřízenými pátracími stanicemi. Kontrolu nad přenosem vykonávalo Ústřední četnické pátrací oddělení, které bylo k jeho řízením v těchto letech zmocněno.

Počátkem dubna roku 1938 vstoupil do svazku manželského s Marií Zatřepálkovou, tehdy zaměstnanou úřednicí Zemského úřadu na Smíchově. Po svatbě se přestěhoval z četnických kasáren do jejich společného bytu, který byl situován v Praze v Dejvicích. Během jejich společného manželského soužití spolu přivedli na svět jeho jediného syna Ladislava.

Po okupaci Československé republiky německou armádou, v roce 1939, byl Ladislav Havlíček odvelen jako policejní technik na oddělení kriminalistiky ke kriminální policii do Prahy. Zde během svého působení převážně pořizoval fotodokumentaci míst spáchaných zločinů.

Je velmi zajímavé, že zde Ladislav Havlíček „... zpracovával první fotografickou dokumentaci z atentátu na zastupujícího říšského protektora Hendricha a byl zřejmě i při ohledání a fotografování místa posledního odporu českých parašutistů v kostele sv. Cyrila a Metoděje v Praze. Postupem času byl jmenován do funkce revírního inspektora.²⁶ ...“

Kromě toho v roce 1940 vydal svou první publikaci s názvem Mechanoskopie stopy a znaky řemeslných nástrojů, která byla v té době jedinou uveřejněnou

---

²⁵ STRAUS, J., VAVERA, F. *Mechanoskopie a Ladislav Havlíček*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2007. s. 22.

²⁶ HLAVÁČEK, J. *Krimi servis Hlaváček služby v oblasti kriminalistiky*. Osobnosti. In *krimi-servis.cz* [online]. © 2007-2010 [cit. 2017-09-22]. Dostupné z WWW: <http://www.krimi-servis.cz/?page_id=7>.

učebnicí Mechanoskopie na světě. Mimo ní ještě zpracovával knihu „Lupiči pokladen a zločinci pokladen“, jejíž rukopis však nebyl nikdy dohledán. Sám Ladislav Havlíček nikdy neměl problémy s psaním služebních listin.

Na konci II. světové války, v květnu roku 1945, byl zatčen a odvolán z aktivní policejní služby. K jeho zadržení v tomto roce vedly dva důvody. Prvním z nich bylo odepření předání služební techniky po skončení války. Druhým argumentem byly spory, které Ladislav Havlíček měl v době protektorátu Čechy a Morava s dvěma občany v obci Nebušice, kde zasahoval za účelem potlačení krádeží majetku občanů. Následující půlrok strávil v ochranné vazbě ve věznici na Pankráci, odkud byl v polovině ledna roku 1946 propuštěn na svobodu.

Bezprostředně po propuštění z věznice, byl postaven mimo službu. V důsledku toho začal pracovat jako dělník na stavbě rodinného domu v Praze Střešovicích. Poté byl v pozdější době zaměstnán u instalatérské firmy, se sídlem na Senázním náměstí a určitou dobu také působil u Národního pozemkového fondu, jehož činností bylo po skončení druhé světové války především shromažďování konfiskovaného majetku Němců, který v průběhu okupace zabrali převážně židovským občanům. Posléze ještě pracoval ve firmě Barbara, která se zabývala vyměřováním zrekonstruovaných a nově postavených tratí.

V polovině srpna roku 1948 ministerstvo vnitra definitivně rozvázalo s Ladislavem Havlíčkem služební poměr s platností od 1. září téhož roku. Mimo to byl začátkem listopadu zbaven výkonu postavení stálého soudního znalce v oboru mechanoskopie. „... *Byl propuštěn ze služby bez jakýchkoliv nároků, včetně penzijních. V této době vrcholil také jeho rodinný rozvrat. Ke dni 8. října 1949 se musel vystěhovat ze svého dejvického bytu.*²⁷ ...“

V nastalé situaci emigroval 9. října roku 1949 na západ do německého Bavorska, kde byl posléze umístěn do tamního uprchlického tábora. Následně byl do roku 1968 považován na pohřešovaného. V tomto období si začal korespondovat se svým sinem Ladislavem. Nicméně o aktivitách, které konal po roce 1949, se nikdy ani slovem v těchto dopisech nezmínil.

---

²⁷ STRAUS, J., VAVERA, F. *Mechanoskopie a Ladislav Havlíček*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2007. s. 23.

Mezi lety 1949 až 1955 žil převážně v tehdejším západním Německu. Po roce 1955 se přestěhoval do Spojených států amerických. Zde podruhé vstoupil do svazku manželského se svojí druhou partnerkou Selmou, která původně pocházela ze Sudetské oblasti Čech. „... V roce 1972 uvažoval o novém vydání knihy „Mechanoskopie“ v angličtině, což bylo ale spojeno s mnohými potížemi. Knihu by musel přeložit a vydat na vlastní náklad. V emigraci se kriminalistice zřejmě již nevěnoval.²⁸ ...“ „... V Americe naposledy pracoval v bance jako expert na zkoumání ručního písma. Ke konci života trpěl Parkinsonovou chorobou, které nakonec podlehl.²⁹ ...“

Zemřel 30. července roku 1976 v Americkém městě Chicagu všemi opuštěný, životem nezlomený, ale po duševní stránce svěží až do konce svých dnů. Před svou smrtí si musel na svoje náklady zaplatit vlastní pohřeb a sepsat oznámení o úmrtí. Z pozůstalosti po něm zanechané se bude udržovat jeho a manželčin hrob na Českém národním hřbitově Chicagu až do roku 2076. Ve svém životě byl Ladislav Havlíček uzavřený nábožensky založený člověk evangelické víry, přirozeně inteligentní, manuálně zručný. V rámci výkonu své služby byl nekompromisní a politicky neangažovaný. „... Přes všechny možné výhrady představoval ve své době významnou osobnost československé kriminalistiky.³⁰ ...“

Obrázek č. 1 - Fotografie Ladislava Havlíčka.³¹

²⁸ STRAUS, J., VAVERA, F. *Mechanoskopie a Ladislav Havlíček*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2007. s. 23-24.

²⁹ HLAVÁČEK, J. *Krimi servis Hlaváček služby v oblasti kriminalistiky*. Osobnosti. In [krimi-servis.cz](http://www.krimi-servis.cz) [online]. © 2007-2010 [cit. 2017-09-22]. Dostupné z WWW: <http://www.krimi-servis.cz/?page_id=7>.

³⁰ STRAUS, J., VAVERA, F. *Mechanoskopie a Ladislav Havlíček*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2007. s. 24.

³¹ HLAVÁČEK, J. *Krimi servis Hlaváček služby v oblasti kriminalistiky*. Osobnosti. In [krimi-servis.cz](http://www.krimi-servis.cz) [online]. © 2007-2010 [cit. 2017-09-22]. Dostupné z WWW: <http://www.krimi-servis.cz/?page_id=7>.

3 Základní pojmy kriminalistické mechanoskopie

V této kapitole bakalářské práce budou autorem práce objasněny pojmy z oblasti kriminalistické mechanoskopie. Tyto pojmy umožní lépe pochopit problematiku tohoto kriminalistického vědního i praktického oboru. Budou, zde objasněny tyto následující pojmy:

1. kriminalistická mechanoskopie,
2. objekty mechanoskopického zkoumání,
3. nástroje,
4. kriminalistická stopa,

1. Mechanoskopie

Mechanoskopie je metoda kriminalistické techniky, která „... se zabývá posuzováním zákonitostí vzniku, trvání (existence) a zániku stop vytvořených nejrůznějšími nástroji a v řadě případů identifikací nástrojů podle stop, které vytvořily.³² ...“

Vymezení kriminalistické mechanoskopie v širším a užším pojetí.

- **V Užším pojetí** - je kriminalistická mechanoskopie definována jako nauka o nástrojích, které pachatelé využívají k páčání zločinu a to včetně identifikace těchto předmětů podle stop, které vytvořily například na dveřních zámčích, trezorech apod. Dále sem patří i identifikace nástrojů prováděna na základě jejich úlomků.
- **V Širším pojetí** - jsou v mechanoskopii zahrnuty i jiné předměty, které nejsou tak docela standardními nástroji. Jde především o různá páčidla, uzávěry, plomby atd., které i když nejsou typickými prostředky sloužící k páčání trestných činů tak, stopy které vytvářejí, jsou jak po stránce teoretické tak i praktické zcela shodné s těmi, které vznikají klasickými nástroji.³³

Podstatou mechanoskopie tedy je stanovovat postupy vyhledávání, zajišťování nástrojů jejich úlomků a stop, které tyto předměty vytvořily na nejrůznějších objektech například na trezorech, dveřích zámčích, okenních mřížích apod., a jejich zkoumání,

---

³² STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 205.

³³ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 205.

kteří ve výsledku umožňuje vytvoření správné představy o situaci, za níž byl trestní čin spáchán. Určení skupinové příslušnosti nástrojů a za určitých podmínek tyto předměty individuálně identifikovat a zjistit „... *mechanismus vzniku stop a jejich souvislost s konkrétní událostí.*“³⁴ ...“

2. Objekty mechanoskopického zkoumání

„... *Typickými objekty mechanoskopického zkoumání jsou pachatelem použité nástroje a stopy nástrojů vzniklé při vyšetřované trestné činnosti.*“³⁵ ...“ Z tohoto hlediska je možné tyto předměty rozdělit následovně.

- nástroje, které stopy vytvářejí,
- objekty, které jsou nositeli těchto stop jako například zámky, pečete, trezory, mříže apod.,
- úlomky částí nástrojů atd.³⁶

3. Nástroje

Jsou pomůcky, které lidstvo využívá již od doby svého vzniku. Člověk jako neinteligentnější tvor planety země si poté co se evolucí oddělil od opic, začal uvědomovat, že nástroje, které kolem sebe v přírodě našel a kterými byly zprvu zejména kameny, klacky atd., mu mohou být užitečné jako prostředek, pro obstarávání potravy nebo jeho ochrany, před různými nebezpečími.

V průběhu vývoje lidské populace si člověk své nalezené předměty všemožně upravoval a zdokonaloval, tak aby mu co nejvíce vyhovovali a posloužili, k řemeslu ke kterému je používal.

„... *Nástrojem se člověk bránil, nástrojem útočil a nástrojem si zhotovoval další nástroje. Tak se stal nástroj nepostradatelným pomocníkem ve všem jeho podnikání a počínání od doby primitivní až do dnešní doby nejvyspělejší techniky.*“³⁷ ...“

---

³⁴ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 191.

³⁵ Vichlenda, M. *Kriminalistika.* Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku s. r. o., 2011. s. 151.

³⁶ Vichlenda, M. *Kriminalistika.* Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku s. r. o., 2011. s. 151.

³⁷ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů.* Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 7.

„... *Z mechanoskopického hlediska je za nástroj považován každý předmět, jehož pomocí lze překonat nějakou překážku.*³⁸...“ V kriminalistice se tyto nástroje rozlišují na nástroje:

- **Zhotovené v továrně pro běžné každodenní použití**, které po procesu vytvoření nejsou žádným způsobem upravovány. Jde například o různé šroubováky, pily, kleště, hasáky etc.,
- **Vyráběné sériově ve fabrice** a následně po procesu tvorby pachatelem upravené pro páčání trestných činů. Jedná se především o pomůcky, které si zločinci upravují za účelem jejich snadnějšího skrytého přenášení. Jde například, o různé zohýbané šroubováky, které se používají k přístupu do některých míst zámkových systémů.,
- **Individuálně vytvořené** buď, samotným pachatelem nebo jinou osobou na zakázku pro zločince podle jeho požadavků. V případě nalezení takového nástroje, lze vzhledem k jeho úpravě důvodně předpokládat, že se jedná o prostředek, kterým byl spáchán trestný čin nebo sloužil k jeho přípravě. Mezi nástroje tohoto typu patří především různé planžety, které se používají pro překonání bezpečnostních cylindrických vložek či dokonale přesné tvarované dráty sloužící k otevírání automobilových dveří etc.,
- **Náhodně nalezené**, které nejsou klasickými nástroji. Jejich význam pro páčání trestné činnosti spočívá v překonání nějaké překážky. Příkladem těchto pomůcek jsou kovové a dřevěné tyče, trubky, cihly apod.³⁹

4. Kriminalistická stopa

Kriminalistickou stopou je jakákoliv změna v materiálním prostředí nebo v paměti jedince (člověka), která má příčinnou, místní nebo časovou souvislost s vyšetřovanou kriminalisticky relevantní událostí, obsahuje trestněprávně relativní informaci a je na místě činu vyhledatelná, zajiřitelná „... *a informace z ní využitelná pomocí dostupných kriminalistických, přírodovědných a technických metod, prostředků a postupů.*⁴⁰...“

---

³⁸ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 191.

³⁹ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 191.

⁴⁰ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky.* Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 54.

V mnoha různých kriminalistických publikacích se lze setkat s celou řadou nejrůznějších definic pojmu kriminalistická stopa. Přestože je tento zmíněný termín formulován autory kriminalistických knih odlišně dá se ve všech těchto vymezení dočíst tři totožných základních podmínek, které musí určitý odraz splňovat, aby měl povahu kriminalistické stopy. Tyto tři podmínky, jsou definovány následujícím způsobem takto.

- „... odraz (zmena) musí priamo súvisieť s kriminalisticky relevantnou udalosťou,
- odraz (zmena) musí existovať aspoň od svojho vzniku do zaistenia a musí obsahovať kriminalisticky relevantnú informáciu,
- odraz (zmena) musí byť zistiteľný a skúmateľný súčasnými kriminalistickými metódami a prostriedkami.⁴¹...“

V kriminalistice se stopy rozdělují dle základního dělení na stopy paměťové a materiální.

1. Paměťové stopy

Jsou stopy, které vznikají ve vědomí paměti každého jedince zprostředkovaně za pomoci lidských smyslů sluchových, zrakových, čichových, chuťových a hmatových.

„... V kriminalistické praxi se vyskytují nejčastěji stopy zrakové a sluchové.⁴²...“ Často se v kriminalistice také využívají i stopy zprostředkované čichovým smyslem. Ty jsou především důležité pro vyšetřování požárů a výbuchů. Paměťové stopy zprostředkované chuťovými a hmatovými smysly se v kriminalistice využívají jen velmi zřídka.⁴³

Paměťové stopy jsou na rozdíl od jiných stop specifické tím, že jejich obsah je zásadně ovlivněn vlastnostmi osoby, která je má ve své paměti uloženy. Z tohoto důvodu má klíčový význam schopnost jejich vnímání, fixování, vybavování a reprodukce informací, které jsou jejím obsahem. „... Veškeré tyto vlastnosti jsou dány charakterem konkrétní osoby, například osoba nevidomá nebo se zbytky zraku

---

⁴¹ PORADA, V., POLÁK, P., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2015. s. 61.

⁴² MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání*. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 81.

⁴³ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání*. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 81.

neposkytne vizuální informaci, ale může poskytnout pro účely objasňování konkrétní události například informaci hmatovou.⁴⁴ ...“

Získání paměťových stop pro účely vyšetřování konkrétní kriminalisticky relevantní události je praxi možné pouze se souhlasem jedince, který je má uloženy ve své paměti. Pokud konkrétní osoba z nějakého důvodu nechce nebo nemůže v důsledku duševní poruchy nebo jiného onemocnění sdělit jejich obsah, není od ní možné tyto stopy žádným jiným způsobem získat.

Stopy zafixované v mysli jedince se nedají v kriminalistice využívat opakovaně. Není možné v praxi znovu vyslýchat osobu ke konkrétní události. Opakovaným výslechem jedince by se nezískali žádné nové skutečnosti, nebo by se získali vymyšlené kriminalisticky relevantní informace. „... *Paměťové stopy jsou definitivně „ztraceny“, pokud osoba, která je má zafixovány ve své paměti zemře.*⁴⁵ ...“

2. Materiální (látkové) stopy

Jsou stopy, které vznikají všude jinde mimo paměť člověka. Nejčastěji je lze najít na těle lidí ve formě různých poranění nebo na nejrůznějších objektech jako například na trezorech, dveřích, oknech, stolech, podlaze, stěnách apod.

V kriminalistice se materiální stopy člení dle základního (jednoduchého) dělení do čtyř základních skupin vymezených následujícím způsobem takto.

- *„... stopy odrážející vnější stavbu (strukturu) objektu, který je vytvořil - jde např. o stopy daktyloskopické, mechanoskopické, balistické, trasologické a řadu dalších,*
- *stopy odrážející vnitřní strukturu (složení) objektu, který je vytvořil - jde např. o stopy biologické, chemické stopy psacích prostředků a dalších,*
- *stopy odrážející funkční a dynamické vlastnosti objektu, který je vytvořil - jde např. o stopy chůze, hlasu a ručního písma,*
- *stopy obsahující sdruženou (komplexní) informaci - patří sem stopy, které současně obsahují informace spadající alespoň do dvou ze tří předcházejících*

---

⁴⁴ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 56.

⁴⁵ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 57.

skupin (daktyloskopická stopa vytvořená krví, ruční písmo vytvořené určitým psacím prostředkem, stopa obuvi obsahující i informaci o chůzi osoby).⁴⁶ ... “

Látkové stopy, zařazené do první skupiny stop, dle uvedeného základního dělení jsou nejčastěji vhodné k provedení individuální identifikaci objektu, který je stvořil. Naopak stopy, zahrnuté do druhé či třetí skupiny materiálních stop, jsou k jejímu provedení použitelné jen zcela omezeně.⁴⁷

4 Metody, postupy a prostředky vyhledávání, zajišťování a dokumentace stop na místě činu

4.1 Vyhledávání mechanoskopických stop

K vyhledávání kriminalistických mechanoskopických stop kriminalistický vědy ověřila Metody, které je k tomu třeba využít a určila postupy, jak takové stopy vyhledat, zadokumentovat, zajisti a zkoumat.

Metody vyhledávání jsou tyto následující:

- Pozorování pomocí osvětlení,
- Pozorování pomocí zvětšovacích zařízení (lupy).

„... Vyhledávání mechanoskopických stop nečiní v kriminalistické praxi závažné problémy.⁴⁸ ...“ Poměrně velká část těchto stop je na místě činu dobře viditelná, a proto ve většině případu policejní technik využívá při jejich vyhledávání svůj zrak, díky kterému je při důkladné prohlídce místa činu a objektů na něm se nacházejících snadno schopen velkou část tohoto druhu stop nalézt. Jen zřídka je za účelem jejich vyhledávání kriminalistický technik nucen kromě svého zraku použít jednoduché optické pomůcky, kterými jsou zejména lupy nebo silné magnety. Optické prostředky se využívají především pro vyhledávání drobných úlomků nástrojů nebo jiných nekovových materiálů.⁴⁹

---

⁴⁶ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2. přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 82-83.

⁴⁷ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2. přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 83.

⁴⁸ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 195.

⁴⁹ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 195.

V případě vyhledávání drobných úlomků ocelových nebo železných nástrojů, které by bylo obtížné kvůli jejich malým rozměrům na místě kriminalisticky relevantní události najít pouze za pomoci zraku, se v praxi používá pro jejich vyhledávání silný magnet, kterým je možné tyto drobné odštěpky nástrojů velice snadno nalézt. „... Úlomky jiných materiálů, které nereagují na magnetické pole, vyhledáváme lupou.⁵⁰ ...“

Při procesu vyhledávání je nutné všechny nalezené viditelné stopy na místě činu označit čísli nebo alespoň poznamenat do bloku místo, kde byly objeveny, „... aby následně jejich zadokumentování v kriminalistické dokumentaci bylo přesné a jednoznačné.⁵¹ ...“ V některých situacích je možné za přímé účasti experta předběžně odhadnout jakým nástrojem byly nalezené stopy vytvořeny a podle toho pak orientovat případné pátrání.⁵²

Obrázek č. 2 - Lupa s přisvětlením⁵³

4.2 Zajišťování stop na místě činu

Po dokončení procesu vyhledávání materiálních stop na místě kriminalisticky relevantní události je dalším navazujícím důležitým krokem pro budoucí práci s nalezenými stopami jejich zajištění. Způsoby, které se využívají za účelem fixace jednotlivých materiálních stop, se dle jejich charakterů liší. Velmi často je v kriminalistické praxi běžné, že je jedna a tatáž stopa zajišťována několika navzájem rozdílnými způsoby (např. odléváním a fotografováním). Tato metoda fixace má velmi důležitý význam pro další práci s těmito stopami.

⁵⁰ KOLÁČEK, M. *Metody a prostředky využívané při zkoumání mechanoskopických stop*. Zlín, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta Aplikované informatiky, Ústav elektrotechniky a měření. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jaroslava Gregušová. s. 40. Dostupné z WWW: <http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/7864/kolacek_2009_bp.pdf?sequence=1>.

⁵¹ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 321.

⁵² PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 321.

⁵³ LT Sezam : Forensic Equipment. *Zrcadla, lupy, komparátory*. In [krimi-ltsezam.cz](http://www.krimi-ltsezam.cz) [online]. [cit. 2018-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.krimi-ltsezam.cz/cs/lupa-s-prisvetlenim-2-5x-a-5x-2-led/>>.

Výhodou fixování stop za využití více navzájem odlišných metod je především to, že se tímto způsobem zajištění na rozdíl od jiných postupů fixace snižuje případné riziko špatného zajištění stopy, což má zejména zásadní význam pro další práci se zajištěnými stopami, se kterými je možné nadále pracovat i za situace, kdy se při jednom s postupů fixování nepodařilo získat dostatečně technicky kvalitní substitut stopy. Mimo to je dále souběžné použití několika metod zajištění materiální stopy výhodné i v tom, že snižuje „... negativní dopad na její technickou hodnotu v případě volby nevhodného způsobu jejího zajištění nebo jeho nekvalitního provedení.“⁵⁴ ... “

Nejvíce se výše uvedený způsob fixace stop využívá v případech, kdy není z technických důvodů možné zajištění stop na místě činu opakovat. Příkladem situace, kdy je použití současně dvou metod fixace stop velmi žádoucí, je při jejich odlévání v zemině nebo ve sněhu.⁵⁵

4.2.1 Způsoby zajišťování mechanoskopických stop

„... Zajišťování stop a objektů k mechanoskopickému zkoumání se řídí množstvím zásad, jejichž dodržení je nezbytné pro následné znalecké zkoumání.“⁵⁶ ... “

Před zahájením procesu zajišťování mechanoskopických stop je zapotřebí, aby policejní technik nejprve každou jednotlivou vyhledanou stopu podrobně popsal do protokolu o ohledání místa činu. Zejména je nutné, aby do něho přesně vypsál, o jaký druh stopy jde (objemové nebo plošné) a další specifika, kterými jsou kupříkladu různé řezy, vrypy atd.⁵⁷ Kromě toho je dále také důležité určit čerstvost nalezené stopy. Čerstvost stopy se v kriminalistické praxi stanovuje „... podle toho, zda je nebo není okysličen úsek kovového povrchu, na němž byly stopy vytvořeny.“⁵⁸ ... “ Na závěr je ještě zapotřebí stopy zadokumentovat fotograficky.⁵⁹ Způsoby, kterými se mechanoskopické stopy fotograficky dokumentují, ale i jiné způsoby dokumentace

---

⁵⁴ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 323.

⁵⁵ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 323.

⁵⁶ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 210-211.

⁵⁷ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 210.

⁵⁸ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 211.

⁵⁹ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 211.

jsou podrobně popsány v navazující podkapitole, která je věnovaná metodám a postupům dokumentace stop na místě činu.

Poté co jsou veškeré vyhledané mechanoskopické stopy podrobně popsány do protokolu o ohledání místa činu a fotograficky zadokumentovány, je následně možné přejít k samotnému procesu zajišťování stop.

Zajišťování mechanoskopických stop se v kriminalistické praxi provádí třemi způsoby, kterými jsou fixace stop in natura, fotografické zajištění a fixace stop za pomoci odlitků.

1. Zajišťování mechanoskopických stop in natura

Fixace mechanoskopických stop metodou in natura se v praxi realizuje dvěma různými způsoby, kterými jsou zajištění stop in natura spolu s nosičem a fixování stop in natura oddělením části se stopou od celku.⁶⁰

- **Zajišťování stop in natura spolu s nosičem** - je metoda fixování stop, která se využívá především v situacích, kdy je možné na místě činu zajistit stopy i s nosičem na kterém byly vytvořeny. Za nosič je v tomto případě považován materiální podklad, na kterém stopy vznikly. Z hlediska zajišťování mechanoskopických stop se tento způsob fixování v kriminalistické praxi využívá zejména pro zajišťování různých nástrojů nebo porušeného skla.

Při této metodě fixace stop, je velice důležité dbát na to, aby nedošlo k jejich poškození, znehodnocení atd. Tomu se v praxi nejlépe zabraňuje použitím vhodného obalového materiálu. Obalový materiál se pro fixování těchto stop „... volí podle charakterů a velikosti zajišťovaného objektu a musí minimálně zajistit nezměnění stopy po dobu jejího umístění v obalu.⁶¹ ...“ V praxi se kupříkladu objekty balí do měkkého inertního materiálu, kterým je měkký papír nebo speciální výplně z plastických hmot.⁶²

---

⁶⁰ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 325.

⁶¹ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 325.

⁶² PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 325-326.

- **Zajišťování stop in natura oddělením části se stopou od celku** - je další metodou fixování stop in natura, jenž se na rozdíl od předchozího způsobu zajištění praxi využívá méně často. Postup fixace stop touto metodou spočívá v oddělení kovových nebo dřevěných částí od různých objektů. Nejčastěji se praxi tento způsob zajištění využívá pro fixaci segmentů „... *strojních zařízení, karoserií motorových vozidel, částí kovových řetězů nebo lan, dveřních zárubní a dveřních křídel, okenních rámu, napadení částí bezpečnostních schránek (trezorů) a dalších.*⁶³...“ V kriminalistické mechanoskopii se tento způsob fixace používá pro zajišťování částí bezpečnostních trezorů, okenních rámu dveřních křídel atd.

Nejprve, než je možné zahájit proces fixování stop touto metodou je vždy zapotřebí mít souhlas majitele zajišťovaného objektů. To je důležité proto, že se tímto způsobem může fixovat předmět vysoké finanční hodnoty, u kterého by mohlo dojít k jeho nevratnému znehodnocení. Mimo to je dále před započítím zajištění stop nutné také zvážit, zda touto metodou fixace nedojde k nepřiměřené škodě, která by mohla nastat například v případě vyřazení z provozu nějakého strojního zařízení atd., a jež by nebyla adekvátní vzhledem k objasňované kriminalisticky relevantní události.

V případně započítí fixace stop touto metodou je nejdříve nutné stanovit způsob, kterým se bude oddělení části se stopou od celku provádět. To se v praxi určuje především podle povahy a mechanických vlastností daného objektu. Pro oddělení předmětu se využívají různé technologie řezání, odsekávání odstřihávání a další tepelné techniky, kterým je například autogenní hořák. V případě použití tepelných technik pro účely této fixace stop je nezbytné, aby linie oddělení byla vždy v takové vzdálenosti od místa materiální stopy, aby nedošlo k jejímu případnému nežádoucímu poškození nebo zničení. Pokud by se stalo, že by směr oddělení nebyl na objektu zřetelný, je velice důležité na předmět označit například barevně, kde se toto místo

---

⁶³ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 326.

na objektu nachází. Kromě toho je dále nutné tuto linii oddělení také zaznamenat i do doprovodné dokumentace.⁶⁴

2. Zajišťování mechanoskopických stop fotografováním

Fixace mechanoskopických stop fotografováním se v praxi provádí, dle zásad měrné fotografie a makrofotografií.⁶⁵ Zajišťování stop metodou měrné fotografie se v kriminalistické praxi uskutečňuje s přiloženým měřítkem. Pokud je na místě kriminalisticky relevantní události potřeba vyfotografovat detaily jednotlivých stop je nutné použít měřítko s centimetrovým nebo milimetrovým dělením, „... které se umístí do bezprostřední blízkosti fotografovaného objektu nebo stopy a zobrazí se společně na snímku.“⁶⁶ ...“ Nemá-li však kriminalistický technik z nějakého důvodu na místě činu k dispozici potřebné měřítko, může v krajním případě jako jeho náhradu použít předmět známých rozměrů, kterým je kupříkladu mince.⁶⁷

Druhý makrofotografický postup se za účelem fixování těchto stop využívá pouze v případech, kdy je zapotřebí na místě kriminalisticky relevantní události fotograficky zajistit stopy malých rozměru, kterými jsou kupříkladu úlomky nástrojů v co možná největším měřítku. Makrofotografií je možné vytvořit snímky v poměru zvětšení od 1 : 1 až do 25 : 1.⁶⁸

Při zajišťování stop makrofotografickou metodou je třeba „... vytvořit 2-3 fotografie jedné stopy při různých směrech osvětlení, což zabezpečí nejúplnější zachycení všech zvláštností zobrazených ve stopě.“⁶⁹ ...“ V kriminalistické praxi se makrofotografické snímky zhotovují za pomoci „... předsádkových čoček běžnými fotografickými způsoby.“⁷⁰ ...“

---

⁶⁴ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 326.

⁶⁵ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 211.

⁶⁶ PORADA, V., a kol. *Kriminalistika : Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2016. s. 429.

⁶⁷ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 211.

⁶⁸ PORADA, V., a kol. *Kriminalistika : Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2016. s. 431.

⁶⁹ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 211.

⁷⁰ PORADA, V., a kol. *Kriminalistika : Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2016. s. 431.

Obrázek č. 3 - Fotosouprava⁷¹

3. Zajišťování mechanoskopických stop odlíváním

Odlívání je poslední metoda, která se využívá k fixování mechanoskopických stop. Na rozdíl od předchozího bezkontaktního fotografického postupu se tento způsob zajišťování stop v kriminalistické praxi užívá především v případech, kdy je na místě kriminalisticky relevantní události zapotřebí získat substituty materiálních stop, „... které mají výrazný plastický (objemový) charakter nebo jsou vytvořeny na značně zborcených plochách a jejich jiný způsob zajišťování (např. fotografický) nepřichází v úvahu.⁷² ...“

Předtím než je možné na místě činu zahájit fixování stop metodou odlívání, je nejprve důležité se rozhodnout, které materiály je pro zhotovování odlitků jednotlivých stop vhodné využít. „... Při výběru materiálu pro zajištění mechanoskopické stopy je třeba vzít v úvahu celkovou velikost stopy, velikost prvků jeho mikroreliefu, strukturu povrchu nositele stopy, teplotu okolního prostředí apod.⁷³ ...“

V kriminalistické praxi se pro vytváření odlitků stop používají různé materiály, kterými jsou kupříkladu rozličné sádry, silikonové pryže, plastelíny, polymerové pasty atd. V současné době je nejvhodnějším materiálem pro potřeby zhotovování odlitků tohoto druhu stop komerčně vyráběný tmel Mikrosil, který byl vyvinut pro

---

⁷¹ ELAS Brno : Výroba a prodej přístrojů, pomůcek a spotřebního materiálu pro policejní techniky. *KUFRY : fotosouprava*. In elasbrno.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://elasbrno.cz/fotosouprava-a85>>.

⁷² PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 331.

⁷³ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 338.

kriminalistické využití. Sada tmelu Mikrosil v sobě „... obsahuje dvě tuby, mísící podložky, dřevěné špachtle. Větší tuba obsahuje tmel a menší katalyzátor.⁷⁴ ...“

Je-li odlitek stopy v praxi vytvářen tmelem Mikrosil je nejdříve potřeba za pomoci dřevěné špachtle promíchat pojivo s katalyzátorem. Tento proces zabere cca 30 až 60 sekund. Po dokončení míchání dvou zmíněných složek se tmel následně nanese na stopu. Poté je nutné několik minut počkat, než odlitek zatvrdne natolik, že je s ním možné dále nakládat. Časový úsek potřebný pro ztuhnutí odlitku se liší, dle teploty při, které je vytvářen. „... Doba vytvrzování při teplotě kolem 20°C je 5 až 8 minut, při teplotě kolem bodu mrazu 12-15 minut.⁷⁵ ...“ Jakmile je odlitek stopy dostatečně ztuhlý, je jeho oddělení od původní stopy snadné. Z jedné soupravy tmelu Mikrosil je možné naráz zhotovit několik odlitků stop.⁷⁶

Pokud je pro zhotovování odlitku stop použita sádra je důležité z důvodu křehkosti odlitků stop při odlévání postupovat postupně po jednotlivých vrstvách. Dále je také zapotřebí vytvářený sádrový odlitek zpevnit pomocí drátů nebo dřívěk a v případě potřeby „... vhodným způsobem zvýšit okraje stopy a postupně vytvořit odlitek o tloušťce alespoň dvou, lépe však více centimetrů.⁷⁷ ...“

Dále se v kriminalistické praxi pro vytváření odlitků mechanoskopických stop využívají polymerové pasty a plastelíny. „... Tyto materiály jsou vhodné pro zajišťování hlubokých stop vrtání.⁷⁸ ...“ Plastelíny se v kriminalistice užívají pro zhotovování odlitků plastických mechanoskopických stop. Plastelíny však nelze z důvodu jejich častého deformování v praxi použít při teplotě vyšší než 28°C.⁷⁹

---

⁷⁴ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 211.

⁷⁵ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 211.

⁷⁶ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 211.

⁷⁷ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 331.

⁷⁸ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 338.

⁷⁹ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 338.

Obrázek č. 4 - Mikrosil černý⁸⁰

4.2.2 Postup fixování některých objektů kriminalistického mechanoskopického identifikačního zkoumání

1. Zajišťování nástrojů

Nástroje nalezené na místě činu se v kriminalistické praxi zajišťují, pokud možno celé včetně násad, trubkových nástavců a obalů. Jsou-li na místě kriminalisticky relevantní události objeveny předměty společně s kufry a brašnami fixují se zároveň s nimi také ony.

Metody zajišťování některých nástrojů

Pily nalezené na místě činu se fixují celé i s oblouky. Nacházejí-li se na zubech pily částičky kovu nebo dřeva, které by mohly pocházet z řezaného objektu, zabalí se „... list pily do čistého papíru, aby se zabránilo jejich ztrátě během přepravy.“⁸¹ ... “Dále se zajišťují „... i oddělené piliny a částice kovu, které se vloží do zkumavky nebo jiného vhodného obalu, z něhož nemohou samovolně vypadnout.“⁸² ... “Svěráky malých rozměrů se na místě kriminalisticky relevantní události fixují, stejně jako pily v celku. U velkých svěráků se zajišťují pouze čelisti, které slouží k uchopení svíraného objektu.

Při fixaci nástrojů s dvěma čelistmi, kterými jsou kupříkladu (kleště nebo svěráky) se mezi čelisti těchto předmětů vkládá několikrát přeložený bílý papír, který je chrání před jejich nežádoucím dotykem, k němuž by mohlo dojít během jejich přepravy.

⁸⁰ LT Sezam : Forensic Equipment. *Mechanoskopie : Mikrosil, Silmark, Isomark*. In [krimi-ltsezam.cz](http://www.krimi-ltsezam.cz) [online]. [cit. 2018-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.krimi-ltsezam.cz/cs/lupa-s-prisvetlenim-2-5x-a-5x-2-led/>>.

⁸¹ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 211.

⁸² STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 212.

Velké strojírenské nástroje (stroje), které není kvůli jejich velkým rozměrům na místě činu možné zajistit celé nebo u nichž nelze provést oddělení jejich funkční části, se dostatečně zabezpečí, aby nemohly být nadále používány nebo dodatečně poškozeny. Případný další postup fixování těchto strojů se nejdříve prokonzultuje s kriminalistickým expertem.

Zajišťování stop nástrojů

Stopy předmětu ve dřevě se v kriminalistické praxi fixují vyříznutím. Stopy nástrojů na kovových materiálech se zajišťují vyřezáváním, odvrtáváním, vystřiháváním atd. Při fixování stop uvedenými postupy se případné řezy, stříhy, vrty, vedou v přiměřené vzdálenosti od okraje stop, aby nedošlo k jejich poškození. Je-li řez stopy v praxi prováděn autogenním hořákem, stopa se přikryje azbestem nebo plechem. Na konec se zajišťovací řezy označí.⁸³

2. Fixování zámků a cylindrických vložek

Poškozené zámky a cylindrické vložky se na místě kriminalisticky relevantní události zajišťují vyjmutím z lůžka nebo odmontováním ze dveří. Je-li to pro následné znalecké zkoumání nutné, fixují se zámky i se zapadajícími plechy. „... *Visací zámky narušené páčením nebo jiným způsobem se zajišťují i s petlicí, nebo se stopami páčení kolem petlice.*⁸⁴ ...“

Při fixování zámků na místě kriminalisticky relevantní události se vždy zachovává jejich původní stav a zamezuje se jakémukoliv neodbornému zkoušení otevření zámku universálními nebo jinými užívanými klíči. Je-li potřeba na místě činu zámky otevřít, používají se k jejich odemykání pouze k tomu určené klíče.

Postupy, kterými jsou zámky odemkány a zamykány se při zajišťování poznamenají „... *pro informaci kriminalistického experta v dožádání o zkoumání a klíč, kterým byl zámek odemknut, se přiloží. Označí se strana zámku nebo cylindrické vložky, která odpovídá vstupní straně dveří.*⁸⁵ ...“ Ke kriminalistickému

---

⁸³ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 212.

⁸⁴ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 212.

⁸⁵ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 212.

zkoumání se fixují a následně zasílají s náležitým sdělením a označením všechny klíče, které se používají pro otevření zajišťovaných zámků.⁸⁶

3. Zajišťování porušeného skla

Volba metody fixace poškozeného skla je na místě činu závislá na způsobu zkoumání, porušení (rozbití) skla a na jeho velikosti. Okna velkých rozměrů se z důvodu jejich velikosti na místě kriminalisticky relevantní události ne vždy fixují celá i s rámy. Většinou se u těchto oken pro účely pozdějšího zkoumání zajišťují pouze jednotlivé úlomky skla z rámu a ze země. Úlomky skla z rámu, se u velkých oken fixují jejich vyjmutím.

Na místě činu se veškeré úlomky skla, které zůstaly v rámu fixovaného okna, nejprve na vnější straně očísloují. Poté se pořídí náčrtek nebo fotografie rámu společně s očíslovanými úlomky. Pak se jednotlivé úlomky „... *opatrně vyjmou z rámu a zabalí každý zvlášť.*⁸⁷ ...“ Dále se zajistí i úlomky skla vypadlé z rámu. Při jejich fixaci se nejdříve zaznamená místo jejich nálezů a poté se stejně jako předchozí úlomky skla zajistí samostatně po jednotlivých dílcích. Na konec se všechny zabalené úlomky vhodně uloží, aby během přepravy nedošlo k jejich poškození a odešlou se ke zkoumání.

Malá okna se na rozdíl od velkých na místě činu fixují vždy celá i s rámy. Při jejich zajišťování se postupuje obdobným způsobem jako při fixaci velkých oken. Rozdíl v zajišťování malých oken je pouze ve způsobu fixace úlomků skla z rámu. U oken malých rozměrů se úlomky skla z rámu nevyjímají, pouze se k němu za využití lepicí pásky z jedné strany přilepují kolmo na prasky, a označují se jejich vnější strana.

Bude-li během pozdějšího zkoumání zjišťována velikost a tvar skla, zajišťují se na místě činu pro tyto účely všechny úlomky skla.⁸⁸

---

⁸⁶ KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 212.

⁸⁷ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 213-214.

⁸⁸ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 214.

4. Zajišťování mříží

Mříže přeříznuté pilou nebo přestříhnuté stříhačem se na místě kriminalisticky relevantní události fixují většinou celé i s oddělenou částí.

Postup zajišťování mříží

Poškozená mříž se na místě činu nejdříve z vnější a vnitřní strany vyfotografuje. Následně se vyhotoví „... *náčrtek okna a mříže s nejbližším okolím.*⁸⁹...“ Do náčrtku se v určitém měřítku od předem učeného bodu v okně a podlaze zaneše také poloha a vzdálenost nalezených pilin, a zaznamenají se vnější a vnitřní rozměry výšky spodního okraje okna.

Nachází-li se na místě činu část oddělené mříže, velice opatrně se nasadí na původní místo do mříže. Po jejím usazení se ve vzdálenosti 2 až 3 cm od okraje řezu označí protilehlé konce mříže.⁹⁰ Při označování polohy jednotlivých tyčí mříže, je důležité nezapomenout na to, jakou stranou nebo hranou jsou vůči vnější straně okna tyto tyče mříže položeny. Dále je nutné „... *dobře označiti jednotlivé strany mříže, pokud jde o strany (vnější, vnitřní, hořejší, spodní, pravá, levá).*⁹¹...“

Dá-li majitel objektu souhlas k odříznutí části mříže v okně. Odřízne se, a následně zajistí na místě kriminalisticky relevantní události také několik centimetrů zbytku tyčí této mříže. Odřezané konce částí mříže se zalepí do papíru, aby nemohlo dojít k jejich záměně s původními řezy, které na mříži vytvořil pachatel.⁹²

Dále se na místě činu velice důkladně prohledá místo nálezu pilin, aby se zjistilo, zda se mezi těmito „... *pilinami nenacházejí ulomené zuby pilového listu.*⁹³...“ Piliny a úlomky pily se fixují pomocí magnetu do lékařského papíru.

---

⁸⁹ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 223.

⁹⁰ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 223.

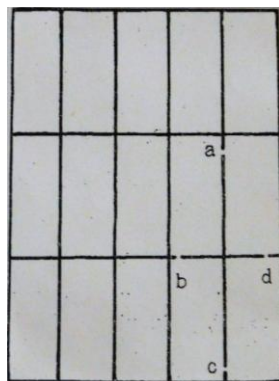
⁹¹ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 224.

⁹² HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 224.

⁹³ KOLÁČEK, M. *Metody a prostředky využívané při zkoumání mechanoskopických stop*. Zlín, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta Aplikované informatiky, Ústav elektrotechniky a měření. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jaroslava Gregušová. s. 39. Dostupné z WWW: <http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/7864/kolacek_2009_bp.pdf?sequence=1>.

Na konec se zabalené piliny a úlomky pily i s částmi zajištěné mříže odešlou ke kriminalistickému zkoumání.⁹⁴

**Obrázek č. 5 - Přeřezaná okenní mříž,
a, b, c, d místa, kde byla mříž přeřezána.⁹⁵**

5. Zajišťování plomb

Všechny druhy plomb olověné, plechové, mechanické atd., kterými byly zabezpečeny zásilky, měřící nebo jiná obdobná technická zařízení se na místě kriminalisticky relevantní události vždy zajišťují a ke kriminalistickému zkoumání odesílají ve stavu, v jakém byly nalezeny.

Na místě činu se každá plomba fixuje zvlášť do měkkého papíru. Během zajišťování plomby se nesmí do ní vkládat nebo na plombě zkoušet jakékoliv „... nástroje, zejména ty, kterými mohla být plomba narušená.“⁹⁶ ...“

Je-li na místě činu fixovaná mechanická plomba, u níž je důvodné podezření, že na sobě nese jiné označení než odesílací překládací stanice, v níž byla zásilka zaplombována, je před jejím odesláním ke kriminalistickému zkoumání u ní nejdříve nutné podle evidenčního čísla ověřit, zda se skutečně jedná o plombu, která pochází z překládací stanice, kde mělo být se zásilkou oprávněně nakládáno.

⁹⁴ KOLÁČEK, M. *Metody a prostředky využívané při zkoumání mechanoskopických stop*. Zlín, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta Aplikované informatiky, Ústav elektrotechniky a měření. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jaroslava Gregušová. s. 39. Dostupné z WWW: <http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/7864/kolacek_2009_bp.pdf?sequence=1>.

⁹⁵ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 224.

⁹⁶ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 213.

Při zajišťování ostatních typu plomb, které byly sevřeny plombovacími kleštěmi, si policejní orgán pro účely jejich srovnání vyžádá od příslušné odesílací (překládací) stanice nejméně 3 totožné vzorky plomb sevřených, stejnými plombovacími kleštěmi. Obdobným způsobem se postupuje i při fixaci plomb z měřících nebo jiných podobných technických zařízení.

Plombovací kleště, u nichž je podezření, že jimi mohla být zásilka zaplombována, se od příslušné odesílací překládací stanice zajistí, a ke kriminalistickému zkoumání odešlou až po skončení porovnání podezřelé plomby se zkušebními vzorky.⁹⁷

Obrázek č. 6 - Kleště plombovací pro průměr plomb 14 mm⁹⁸

Balení mechanoskopických stop

Mechanoskopické stopy „... se nejčastěji ukládají před odesláním do různých obalů.“⁹⁹ Tyto obaly musí zachovat stopám jejich celistvost a ochránit je před ztrátou, během jejich přepravy ke kriminalistickému zkoumání.

Například drobné křehké objekty se vzhledem k jejich povaze balí vždy jednotlivě do papíru, textile apod. Velmi křehké předměty, kterými jsou kupříkladu různé nátěry obsahující stopy, které se oddělily od objektu, se balí do folie nebo lepicí pásky na které se tyto stopy uchytí.¹⁰⁰

---

⁹⁷ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 213.

⁹⁸ AMBRA -Group, s. r. o. *Nástroje a nářadí*. Plombovací nářadí. In katalog.ambra.cz [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z WWW: <<https://katalog.ambra.cz/kleste-plombovací-pro-prumer-plomb-14-mm-d75201.htm>>.

⁹⁹ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 339.

¹⁰⁰ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 339.

4.3 Dokumentace stop na místě činu

Kriminalistické stopy se na místě činu dokumentují do protokolu o ohledání místa činu, fotograficky, topograficky (náčrtkem, plánkem) a video záznamem.

4.3.1 Protokol o ohledání místa činu

„... Protokol o ohledání místa činu je v trestním procesu jedním z nejvýznamnějších důkazných prostředků. Z kriminalistického hlediska je pak prostředkem podchycení všech skutečností zjištěným na místě činu ohledáním.¹⁰¹ ...“
Veškeré procesní náležitosti protokolu jsou upraveny v § 55, 55a trestního řádu.¹⁰²

V kriminalistice je protokol jediná metoda dokumentace, kterou je možné na místě činu zachytit všechny důležité skutečnosti, kterými jsou například datum a čas zahájení a ukončení provedení protokolace, světelné a povětrnostní podmínky, které během jeho konání na místě činu panovali atd.

Využití protokolu v kriminalistické praxi pro účely dokumentace je velmi časté. Protokol se kromě ohledání místa činu užívá dále také zcela běžně při *„... výslechu, konfrontaci, při různých druzích prohlídek, prověrce výpovědi na místě, rekognici, rekonstrukci, vyšetřovacím pokusu.¹⁰³ ...“* Protokol se skládá z úvodní, popisné a závěrečné části.¹⁰⁴

1. **Úvodní část** - je úsek protokolu, do něhož se zapisuje, název útvaru policie, který ohledání provádí, druh konaného ohledání například, jestli jde o ohledání mrtvoly, předmětu apod. Dále se zde uvádí datum a místo ohledání, jméno, hodnost a funkce vedoucího ohledání a dalších pracovníků, kteří se ho zúčastňují. Podmínky v jakých je ohledání prováděno například, jestli je konáno v denní nebo noční dobu, povětrnostní podmínky, které během jeho konání panovali atd.¹⁰⁵

---

¹⁰¹ NĚMEC, M., a kol. *Kriminalistická dokumentace*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. s. 9.

¹⁰² MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání*. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 275.

¹⁰³ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání*. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 275.

¹⁰⁴ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání*. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 275.

¹⁰⁵ NĚMEC, M., a kol. *Kriminalistická dokumentace*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. s. 9.

2. **Popisná část** - je oddíl protokolu, do které se podrobně popisují všechny skutečnosti, které byly při ohledání místa činu policejním orgánem zjištěny. Kupříkladu se zde důkladně zapisují všechny přístupové cesty k místu činu, se vším co bylo na nich zjištěno a nalezeno, všechna místa nálezů nástrojů, které byly použity k páchání zločinu, všechny vyhledané stopy a další věcné důkazy apod.
3. **Závěrečná část** - je úsek protokolu, do kterého se blíže zapisují vyhledané a zajištěné stopy předmětů a dokumentů z místa činu. Je zde zejména uvedeno, jakým způsobem má být s těmito stopami naloženo nebo kam mají být odeslány ke zkoumání. Dále se do této části protokolu zapisují „... i prohlášení osob přítomných ohledání, včetně osob poškozeným trestním činem, apod. a je zde uveden odkaz na další dokumenty o použití některých speciálních prostředků, jako např. použití služebního psa na místě činu, použití metody pachových konzerv, apod.¹⁰⁶ ...“

Mimo to je součástí tohoto úseku protokolu také podpisová doložka, v níž jsou obsaženy podpisy všech osob, které byli ohledání místa činu přítomny.

Základní zásady uplatňované při sepisování protokolu o ohledání místa činu

Při sepisování protokolu o ohledání místa činu je nutné dodržovat stanovené základní zásady, které zaručí, že každá osoba, která nebyla účastníkem ohledání, si bude moci po přečtení protokolu o ohledání místa činu vytvořit přesnou představu o místě činu a ovšem co bylo na něm ohledáno. Mezi základní zásady, které musí být pokaždé při sepisování protokolu dodrženy, patří především přesnost, jasnost, posloupnost a srozumitelnost.

Do protokolu o hledání místa činu je nezbytné veškeré informace psát jasně, srozumitelně v krátkých větách a bez jakýchkoliv chyb. Je zakázáno do něho uvádět neurčité obecné, nejasné pojmy typu opodál, poblíž atd. Jsou-li do protokolu popisovány předměty různého druhu je nejdříve u nich potřeba do něho uvést jejich všeobecnou charakteristiku s hlavními znaky a až poté je možné do protokolu popsat jejich detaily. Názvy objektů je nezbytné do něho pokaždé zapisovat pod stejným názvem. Snadno zaměnitelné předměty, kterými jsou kupříkladu dva stoly se stejným

---

¹⁰⁶ NĚMEC, M., a kol. *Kriminalistická dokumentace*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. s. 10-11.

provedením, je nutné do protokolu označit čísla například stůl č. 1, stůl č. 2. Objekty různého druhu, mezi nimiž je vzájemný vztah, který souvisí se spáchaným trestným činem, je nezbytné do něho uvádět postupně za sebou, tak aby byla zcela zřejmá jejich vzájemná souvislost s vyšetřovaným trestným činem.¹⁰⁷

4.3.2 Fotografická dokumentace

Kriminalistická fotografie je metoda dokumentace, která „... zachytáva nevyhnutnú vizuálnu informáciu o mieste činu, zachytáva dôležité stopy a ostatné informácie (napr: o dispozičnom usporiadaní) z miesta činu a poskytuje trvalú a objektívnu predstavu o situácii.“¹⁰⁸ ...“

Podstatou kriminalistické fotodokumentace je především to, že žádným způsobem nepoškozuje fotografované objekty zkoumání. Osobám, které se nezúčastnily ohledání místa činu, poskytuje prostřednictvím vytvořených snímků místa činu a stop na něm se nacházejících, poměrně detailní pohled na toto místo a to včetně polohy nálezu jednotlivých stop a jejich rozmístění na místě vyšetřované události.¹⁰⁹

Využití fotodokumentace je v kriminalistické praxi velmi časté. Tento způsob dokumentace se v praxi vždy užívá při ohledání místa činu, rekonstrukci, rekognici a prověrce výpovědi na místě.

Fotografickou metodou se na místě činu dokumentují pouze fakta, která byla zjištělná pouhým okem. V současné době se v praxi zhotovují jak černobílé snímky, tak i barevné fotografie.

V kriminalistice musí každá prováděná fotografická dokumentace splňovat tyto požadavky.

- „... poskytnout jasnou představu o umístění místa činu (či o lokalizaci kriminalistické metody) v exteriéru či interiéru a o celkové situaci na tomto místě,
- fixovat zkoumanou situaci se všemi potřebnými detaily včetně jejich rozmístění a prostorových vztahů, a to pokud možno v původním stavu,

---

¹⁰⁷ NĚMEC, M., a kol. *Kriminalistická dokumentace*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. s. 11.

¹⁰⁸ ŠIMOVIČEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 66.

¹⁰⁹ ŠIMOVIČEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 66.

- poskytnout představu o velikosti a rozměrech dokumentovaného prostoru a na něm nalezených stop a dalších objektů,
- eliminovat ze snímků veškeré objekty a subjekty, které nejsou kriminalisticky relevantní.¹¹⁰ ...“

V kriminalistické praxi se dle rozsahu pořizovaných záběrů rozlišují tyto základní druhy dokumentačních fotografií.

- **Orientační fotografie** - se na místě činu pořizuje za účelem zadokumentování místa vyšetřované události společně s jeho okolím. V kriminalistické praxi se tento druh fotografie pořizuje s cílem zachytit „... *teritoriální umístění místa činu a jeho vztah k okolnímu prostředí a terénu. Je-li místo činu v místnosti či jiném uzavřeném prostoru, má orientační fotografie znázornit okolí domu se zdůrazněním, zda dům stojí osaměle nebo souvisí s jinými domy; nacházejí-li se ve dvoře hospodářské a jiné objekty, skladiště apod., musí být zadokumentovány v orientační fotografii stejně jako pravděpodobné příchodové cesty.*¹¹¹ ...“

Nastane-li na místě činu situace, kdy nelze z prostorových důvodů pořídit orientační fotografii místa vyšetřované události s jeho obklopujícím prostředím běžnými postupy, zachycuje se toto místo širokoúhlým objektivem nebo panoramatickou fotografií.

- **Celková situační fotografie** - se na místě vyšetřované události pořizuje s cílem zadokumentovat místo činu v původním stavu, tedy předtím, než je zahájeno ohledání místa činu. Při pořizování snímků místa činu situační fotografií se toho místo v kriminalistické praxi dokumentuje několika záběry z různých směrů tak, aby byly na fotografiích zřetelně zachyceny veškeré předměty, které se na místě ohledání nalézaly. Nachází-li se místo vyšetřované události ve více než v jedné uzavřené místnosti, pořizují se snímky situační fotografií ve všech těchto prostorách.¹¹²

---

¹¹⁰ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 276.

¹¹¹ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání.* Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 408-409.

¹¹² STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání.* Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 409.

- **Polodetailní fotografie** - se na místě činu pořizuje s cílem zadokumentovat nejdůležitější části a detaily místa vyšetřované události a to včetně se všemi bezprostředně obklopujícími předměty. V některých případech bývá tento druh fotografie v kriminalistické praxi využíván k dokumentaci souboru stop nebo předmětů nalezených na místě činu. Jsou-li na místě vyšetřované události polodetailní fotografií dokumentováno velký počet objektů je zde důležité aby si policejní technik, který ji provádí, uvědomil, „... že námětem polodetail fotografie jsou sice všechny důležité detaily, ale vždy pouze v prostorovém vztahu k jiným detailům nebo k ústřednímu objektu.¹¹³ ...“
- **Detailní fotografie** - se na místě vyšetřované události pořizuje za účelem dokumentace všech druhů stop vyhledaných na místě činu. V kriminalistické praxi se tímto druhem fotografie nejčastěji dokumentují stopy nástrojů vloupání, otisků prstů, stopy výstřelů a další. Kromě toho se detailní fotografií dále dokumentují i jiné věcné důkazy, kterými jsou například vyhledané nástroje, zbraně, nábojnice, různé listiny, dokumenty a některé detaily na ústředních objektech, jako jsou kupříkladu bodné, sečné, střelné a jiné obdobné rány nalezené na mrtvolách nebo různé průřezy pláštěů pneumatik objevených na havarovaných vozidlech apod. Detailní fotografií se dokumentují „... také nejtýpější vlastnosti snímaných objektů, zvláště jejich rozměry, tvar, členitost, strukturu, kvalitu povrchu a jiné vlastnosti.¹¹⁴ ...“

Je-li na místě vyšetřované události potřeba detailní fotografií zadokumentovat rozměry jednotlivých objektů, fixují se vždy tyto předměty fotografií s přiloženým měřítkem.¹¹⁵

- **Celková přehledná fotografie** - se na místě činu pořizuje vždy na závěr. Co se obsahové stránky týče, je tento druh fotografické dokumentace zcela shodný s celkovou situační fotografií. Jediný rozdíl mezi oběma fotografickými metodami je pouze v tom, že celková přehledná fotografie dokumentuje veškeré předměty a stopy s označenými číslicemi.

---

¹¹³ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 410.

¹¹⁴ PORADA, V., a kol. *Kriminalistika : Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2016. s. 427.

¹¹⁵ PORADA, V., a kol. *Kriminalistika : Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2016. s. 427.

„... *Fotografická dokumentace místa činu vyžaduje v některých případech kromě obvyklé fotografické techniky též aplikaci některých způsobů, které nejsou zcela běžné.*¹¹⁶ ...“ Mezi tyto další fotografické metody se řadí panoramatická fotografie, fotografie s přiloženým měřítkem (měrná fotografie) atd.¹¹⁷

1. Panoramatická fotografie

Panoramatická fotografie je metoda kriminalistické fotografické dokumentace, kterou se zachytává velký úhel pohledu. V kriminalistice se tato fotografická metoda využívá z důvodu toho že, vytváří věrohodný a realistický dojem jako by osoba přímo stála na místě události, kde se pozitiv pořizoval.

V praxi se panoramatická fotografie zhotovuje takovým způsobem, že se jednotlivé úseky místa události a objekty postupně fotografují tak, aby se hranice sousedních pořízených snímků mezi sebou částečně překrývali. Po pořízení snímků se z nich za využití počítačového programu zhotoví fotografie, která působí jako jeden celek.

V kriminalistice se dle pohybu fotografického přístroje „... *panoramatické fotografie rozdělují do dvou skupin a to na radovou panoramatickou fotografii a kruhovou panoramatickou fotografii.*¹¹⁸ ...“

2. Fotografie s přiloženým měřítkem (měrná fotografie)

Měrná fotografie se v praxi využívá především tehdy, kdy je potřeba na místě události fotograficky zadokumentovat detaily nalezených objektů a stop. Předměty a stopy se na místě činu vždy dokumentují s přiloženým měřítkem. Při fotografování detailů stop a objektů se používá „... *měřítka s centimetrovým nebo milimetrovým dělením, které se umístí do bezprostřední blízkosti objektů nebo stopy a následně a zobrazí se společně na snímku.*¹¹⁹ ...“

V praxi se snímky předmětu nebo stopy zhotovují tak, že se měřítko umístí do jeho bezprostřední blízkosti a vyfotografuje se společně stopou či objektem. Při

---

¹¹⁶ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 412.

¹¹⁷ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 412.

¹¹⁸ ŠIMOVICEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 70.

¹¹⁹ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 413.

zhotovování fotek se použité měřítko umísťuje do roviny objektu nebo stopy, která má být fotograficky dokumentována.

Během zhotovování všech snímků metodou měrné fotografie musí být rovina negativu vždy orientována rovnoběžně s rovinou dokumentovaného objektu a optická osa objektivu fotografického přístroje musí být k ní pokaždé svislá a směřovat na střed fotografovaného objektu. Dodržením tohoto postupu se v praxi zamezuje vzniku případného nežádoucího zkreslení obrazu na pořizovaných snímcích.

Speciální kriminalistické fotografické metody

Další v kriminalistice využívanou skupinou fotografických postupů jsou speciální fotografické metody, které se v praxi užívají především během kriminalisticko-technických a expertizních zkoumání. Tyto fotografické metody jsou specifické tím, že vesměs umožňují zvýšit rozlišovací schopnosti nad hranici dosažitelnou lidským okem.

V kriminalistice se mezi speciální fotografické postupy řadí zejména mikrofotografie, makrofotografie, fotografie při zvláštních druzích osvětlení, fotografie v různých druzích neviditelného záření, spektrozónální fotografie atd.

1. Mikrofotografie

Mikrofotografie se v praxi používá tehdy, kdy je na místě činu zapotřebí fotograficky zadokumentovat vyhledané drobné stopy. Touto fotografickou metodou se zhotovují značně zvětšené snímky stop. V kriminalistice se mikrofotografií vytváří fotky stop v poměru zvětšení od 30:1 až do 2000:1. V praxi se mikrofotografické snímky stop zhotovují těmito dvěma způsoby.

- „... pro malá zvětšení se používají fotografické komory se speciálními mikroskopickými objektivy s ohniskovou vzdáleností 10 až 120 mm,
- pro velká zvětšení se spojují komory s normálními nebo fotografickými mikroskopy.¹²⁰ ...“

---

¹²⁰ PORADA, V., a kol. *Kriminalistika : Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2016. s. 431.

V mikrofotografii je pro zhotovování snímků stop důležité osvětlení. Světelný zdroj vhodný pro účely této fotografické dokumentace musí splňovat tyto dvě podmínky.

- musí poskytovat osvětlení potřebné intenzity,
- svíticí ploška musí být vždy co možná nejmenší.

2. Makrofotografie

Makrofotografie se v praxi využívá tehdy, kdy je potřeba na místě události fotograficky zadokumentovat stopy ve větším měřítku než je jejich skutečná velikost. Touto fotografickou metodou se v praxi pořizují snímky stop v poměru zvětšení od 1:1 až do 25:1. Makrofotografické snímky stop se vytváří pomocí předsádkových čoček běžnými fotografickými postupy.¹²¹

4.3.3 Topografická dokumentace

Kriminalistická topografie je dokumentační metoda, která se zabývá zhotovováním „... náčrtkov, plánikov a schém miest objasňovaných udalostí a iných kriminalisticky relevantných miest s cieľom znázorniť dôležité podrobnosti terénu a objektov na rovinnom podklade.“¹²² ...“

Význam topografické dokumentace spočívá především v tom, že prostřednictvím náčrtků, plánků a schémat zachycuje celkovou situaci na místě činu, zaznamenává polohy a označuje místa nálezu všech objektů a stop, které jsou důležité pro objasňování kriminalisticky relevantní události a to včetně jejich rozměrů, tvaru a vzájemných poměrů.

V kriminalistice se topografická dokumentace skládá z náčrtku, plánu a schématu.

1. Náčrtek

Náčrtem se zachycuje přibližný grafický obraz místa události a objekty, které se na něm nacházejí. Náčrtek tvoří základ plánu a v případě méně závažných trestných činu ho nahrazuje. V kriminalistice se zhotovují orientační, situační, polodetailní a detailní náčrtky.

---

¹²¹ PORADA, V., a kol. *Kriminalistika : Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2016. s. 431.

¹²² ŠIMOVČEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 78.

- **Orientační náčrtky** - se vytváří s cílem graficky zachytit místo ohledání s jeho nejbližším okolím,¹²³
- **Situační náčrtky** - se zhotovují za účelem graficky zaznamenat konkrétní situaci na místě činu a také k zachycení různých předmětů a stop objevených na místě události ohledáním,
- **Polodetailní a detailní náčrtky** - se vytváří s cílem graficky zachytit menší části místa činu a také k zaznamenání nejdůležitějších objektů a stop, nalezených na místě události.

Při zhotovování náčrtku místa činu, které se nachází v místnosti (domu, bytu atd.) se do něho nejdříve zakresluje tvar a změřené rozměry místnosti a až poté se do náčrtku zachycují všechny změřené objekty a stopy, které se na tomto místě nalézají a mohou mít souvislost s vyšetřovanou událostí. Objekty a stopy zakreslované do náčrtku se do něho popisují vhodnými názvy a označují se číslicemi.

K měření vzdáleností se u náčrtků volí „... *východiskové pevné body (VBM), ktoré sa časom nemenia a pomocné body merania (PBM), ktorých poloha sa časom môže zmeniť.*¹²⁴ ...“ Za výchozí body měření se v praxi nejčastěji určují elektrické sloupy vysokého nebo nízkého napětí, billboardy a jiné obdobné objekty, u kterých nedojde po určitou dobu ke změně polohy jejich umístění.

Po zhotovení náčrtku ho podepisují všechny osoby, které byly přítomni ohledání místa činu. Na konec se vytvořený a podepsaný náčrtek přikládá k protokolu o ohledání místa činu a vkládá se do spisu.¹²⁵

2. Plánek

Plánkem se zachytává přesný grafický obraz místa činu a objekty, které se na něm nacházejí. V praxi se plánek rýsuje v určitém měřítku podle předem nakresleného náčrtku. Měřítko plánu se stanovuje dle velikosti místa ohledání a pro jeho výpočet se v kriminalistice používá tento matematický vzorec.

$$Z = M / K$$

¹²³ ŠIMOŮČEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 78.

¹²⁴ ŠIMOŮČEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 79.

¹²⁵ ŠIMOŮČEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 79.

- Z** - vyjadřuje ve vzorci poměr zmenšení měřítka v plánu,
M - zde vyjadřuje skutečnou velikost zachycovaného objektu,
K - vyjadřuje ve vzorci konstituční míru.

Stejně jako u náčrtku se zhotovují plány orientační, situační, polodetailní a detailní. Součástí plánu a náčrtku je polohopis výškopis a popis.

- **Polohopis** - „... obsahuje topografické a dohovorené značky, a to bodové čiarové a plošné. Bodové značky vyjadrujú polohu malých predmetov (napr ampulku s jedom). Čiarové značky označujú miestne komunikácie, premostenia a pod.¹²⁶...“ Plošné značky v plánu a náčrtku znázorňujú, jezera osamocené stromy atd.,
- **Výškopis** - navazuje na polohopis, který upřesňuje,
- **Popis** - je nejdůležitější částí plánu a náčrtku, který navazuje stejně jako výškopis na polohopis. Bývá popisný nebo číselný, a nejčastěji se uvádí mimo zhotovovanou kresbu.

Při zhotovování plánů obdobně jako u náčrtku se musí dodržovat formální náležitosti, kterými jsou zpravidla označení Policejního útvaru České republiky, který plán vytvořil. Dále se do něho uvádí jméno, funkce a hodnost příslušníka policie, který plán vyhotovil, označení události, která se stala, datum a místo, kde byl plán zhotovován a číslo spisu do, kterého bude vložen.¹²⁷

3. Schéma

Schéma se velice podobá náčrtku. V praxi se schéma využívá ke zjednodušenému zadokumentování objektu a zobrazuje základní uspořádání v prostoru jako kupříkladu polohu nálezu lidské kostry nebo umístění rozvodu inženýrských sítí atd.¹²⁸

4.3.4 Obrazová dokumentace (videodokumentace)

„... Videodokumentace umožňuje zachytit pomocí současných snadno ovladatelných a technicky kvalitních videokamer průběh úkonů a událostí.¹²⁹...“
V kriminalistice je videodokumentace jediná metoda, kterou je možné na místě činu

¹²⁶ ŠIMOVIČEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 80.

¹²⁷ ŠIMOVIČEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 80.

¹²⁸ ŠIMOVIČEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 79.

¹²⁹ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání*. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 277.

zadokumentovat průběh celého děje každého realizovaného úkonu nebo probíhající události.¹³⁰

V praxi se obrazová dokumentace nejčastěji využívá k dokumentování kriminalistických metod, při kterých probíhá určitý děj (pohyb). Dále se užívá k dokumentaci dynamických událostí, kterými jsou například probíhající požáry a také k dokumentaci statických situací, jakým je například ohledání místa činu.¹³¹

Výhody a nevýhody kriminalistické videodokumentace

Hlavních výhodou obrazové dokumentace je především možnost okamžitého přehrání pořízeného záznamu a také možnost sestřihu pořízené nahrávky. Další výhodou videodokumentace je to, že umožňuje na místě činu dostatečně přesně zaznamenat různé tvarové charakteristiky dokumentovaných objektů. Například je schopna na místě činu zachytit přesný vzhled nalezených poškozených věcí nebo tvar krevních stop.

Nevýhodou obrazové dokumentace je zejména to, že k přehrání pořízeného záznamu „... je potřeba reprodukcího zařízení (videopřehrávače) i kompilace při zařazování příslušné videokazety do spisu a při její archivaci.“¹³² ...“

4.3.5 Způsoby dokumentace mechanoskopických stop

Mechanoskopické stopy se na místě kriminalisticky relevantní události dokumentují do protokolu o ohledání místa činu a fotograficky.

1. Dokumentace mechanoskopických stop do protokolu o ohledání místa činu.

Při dokumentování mechanoskopických stop na místě činu se u každé nalezené stopy jako první do protokolu poznamená, jestli jde o stopu objemovou nebo plošnou. Poté se do něho zapisují další specifika stop, kterými jsou kupříkladu různé vrty, řezy,

---

¹³⁰ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 277.

¹³¹ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 277-278.

¹³² MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání.* Praha : C. H. Beck, 2004. s. 278.

atd. Také se do něho popisuje jejich tvar, „... rozměry, polohu objektu, vzájemné rozložení skupiny stop, vzdálenost od středu stopy k zemi nebo podlaze.¹³³ ...“

2. Fotografická dokumentace mechanoskopických stop

Mechanoskopické stopy se na místě kriminalisticky relevantní události dokumentují stejně jako v případě jejich zajišťování metodou makrofotografie a fotografie s přiloženým měřítkem (měrná fotografie).

Metoda měrné fotografie se k dokumentaci stop nástrojů, pomůcek a úlomků předmětu využívá především při dokumentaci jejich detailů. Stopy dokumentované touto metodou se na místě činu fotografují s přiloženým měřítkem. Při fotografování detailů stop se používá „... měřítko s centimetrovým nebo milimetrovým dělením, které se umístí do bezprostřední blízkosti objektů nebo stopy a následně a zobrazí se společně na snímku.¹³⁴ ...“

Druhý makrofotografický postup se k dokumentaci tohoto druhu stop používá vždy, kdy je na místě kriminalisticky relevantní události nezbytné zadokumentovat stopy nástrojů, pomůcky a úlomky předmětu v co možná největším měřítku. Makrofotografií je možné vytvořit snímky stop v poměru zvětšení od 1:1 až do 25:1.

V kriminalistické praxi se makrofotografické snímky zhotovují „... pomocí přesahových čoček běžnými fotografickými způsoby.¹³⁵ ...“

5 Objekty kriminalistického mechanoskopického identifikačního zkoumání

V této části bakalářské práce autor popíše některé z nástrojů, které pachatelé využívají k páčání zločinu. Ze zločineckých nástrojů zde budou popsány zejména hasáky, páčidla, šroubováky, střihače, sekery.

---

¹³³ PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 338.

¹³⁴ STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 413.

¹³⁵ PORADA, V., a kol. *Kriminalistika : Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2016. s. 431.

5.1 Hasáky

Za hasák je v kriminalistice považován každý nástroj, kterým je pachatel schopen rozrhat nebo rozřezat pancíře ohnivzdorných pokladek, mříže, visací zámky apod. Název hasák se v první polovině 20. století u tehdejších bezpečnostních sborů natolik vžil, že se tímto názvem začali pojmenovávat i nástroje podobné hasákům. Nástroje, které jsou kriminalistice všeobecně nazývány hasáky, jsou tyto následující.

1. „... *hasáky (nože)*,
2. *trubkové kleště (hasáky)*,
3. *kleště (hlavně větší druhy kleští)*,
4. *posuvné klíče (francouzské)*.¹³⁶ ...“

Hasáky se skládají z pevné nebo pohyblivé záběrné a opěrné čelisti. Dále se hasáky skládají z rukojeti, která u nich slouží zároveň jako páka. Je-li rukojeť hasáků kratší než 10 cm prodlužuje se trubkovým násadcem.¹³⁷

Trubkové násadce

„... *Trubkové násadce jsou části trubek průměru 20 až 60 mm a délky 40 až 70 cm.*¹³⁸ ...“ Tyto násadce se využívají k prodloužení rukojetí hasáků. Kromě hasáků se trubkové násadce používají i k prodloužení rukojetí jiných nástrojů, kterými jsou například páčidla nebo natrhovače.¹³⁹

1. Hasáky nože

Hasáky nazývané nože jsou nástroje, které se zhotovují jednotlivě a ručně výrobci nebo popřípadě samotnými pachateli či spolupachateli. Tento typ pomůcek se dle způsobu výroby dělí na hasáky jednoduché, dvojité a složené. Dle tvaru a skonu čelistí se tyto nástroje dále dělí na hasáky s rovnými čelistmi, šikmými čelistmi a zahrnutými čelistmi.

---

¹³⁶ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 25.

¹³⁷ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 25.

¹³⁸ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 67.

¹³⁹ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 67.

„... *Hasáky (nože) jednoduché, dvojité i složené jsou rozličných tvarů a velikostí, protože jsou zhotovovány různými výrobci, z různých kusů ocelí, na různých místech státu a za různých okolností.*¹⁴⁰ ...“

„... *Na rozličnost hasáků (nožů) má největší vliv jejich jednotlivá ruční výroba, druh použitých obráběcích nástrojů, materiál, zručnost zhotovovatele a jeho záliba, atd.*¹⁴¹ ...“

- **Jednoduché hasáky (nože)** - jsou pomůcky, které se vyhotovují z jednoho kusu oceli. U tohoto typu hasáků (nožů) je záběrná a opěrná čelist vyráběná proříznutím či rozdvojením hlavy hasáků. Hlava jednoduchých hasáků je vždy spojená s rukojetí.¹⁴²
- **Dvojité hasáky (nože)** - se skládají ze dvou hlav a společné rukojeti. Tento typ hasáků (nožů) se vyrábí v celku z jednoho kusu oceli nebo ze dvou zhotovených jednoduchých hasáků (nožů), jejichž rukojeti se k sobě svorníky nebo šrouby spojí, čímž vznikne tento typ hasáku.

„... *Hlavy a čelisti dvojitých hasáků (nožů) jsou týchž tvarů jako hlavy a čelisti jednoduchých hasáků (nožů). Rukojeti dvojitých hasáků (nožů) bývají provrtány dvěma i více otvory pro svorníky nebo šrouby.*¹⁴³ ...“

Při používání tohoto typu hasáků (nožů) slouží jedna hlava hasáků k řezání a druhá jako páka nebo popřípadě jako rukojeť k prodloužení hasáku trubkovým násadcem.¹⁴⁴

- **Složené hasáky (nože)** - se z hlediska podobají jednoduchým hasákům (nožům). Skládají ze záběrné čelisti, která je tvořena buď dvěma krátkými rameny, nebo jedním krátkým a druhým dlouhým ramenem, z dlouhé nebo krátké opěrné čelisti a svorníku nebo šroubu.

---

¹⁴⁰ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 26.

¹⁴¹ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 27.

¹⁴² HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 27.

¹⁴³ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 41.

¹⁴⁴ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 41.

Oproti jiným typům hasáků mají složené hasáky (nože) vyměnitelné čelisti, které je možné velice snadno vyměnit. Kvůli snadné výměně čelistí se tento typ hasáků stal velice oblíbeným u lupičů pokladen, které je hojně používali v první polovině 20. století „... ve větších městech a průmyslových krajích (Praha, Brno, Moravská Ostrava a města v severních Čechách).¹⁴⁵ ...“

2. Trubkové kleště (hasáky)

Trubkové kleště jsou druhem hasáků, které jsou vyráběné sériově v továrnách stroji. „... Trubkové kleště (hasáky) se prodávají volně v obchodech v různých velikostech.¹⁴⁶ ...“ Své pojmenování dostali trubkové kleště podle jejich nejčastějšího použití, kterým je přidržování a otáčení trubek. Trubkové hasáky se skládají z těchto tří částí.¹⁴⁷

- ze záběrné čelisti ve tvaru zobáku,
- z opěrné čelisti, která je tvořena pláštěm, nýtem a vložkou,
- ze svorníku nebo šroubové matice.

1. **Plášť** - je část opěrné čelisti, která se tvarem podobá ptačím křídům. Vyrábí se z jednoho kusu plechu silného od 2 až do 3 mm,
2. **Vložka** - je součást opěrné čelisti, kterou u ní tvoří volný prostor „... sloužící ku prostrčení a pohybování ramene záběrné čelisti.¹⁴⁸ ...“ Vložky se zhotovují v různých provedeních z jednoho kusu kovu ve tvaru klínu. „... Podle druhu trubkových kleští zhotovují se vložky slabší nebo silnější, tříhranné nebo ploché,¹⁴⁹ ...“
3. **Nýty** - tvoří část opěrné čelisti. Zhotovují se v krátkém provedení z kulatého železa a jsou po obou svých stranách opatřeny zapuštěnými nebo půlkulovými hlavami.¹⁵⁰

---

¹⁴⁵ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 43.

¹⁴⁶ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 49.

¹⁴⁷ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 49.

¹⁴⁸ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 50.

¹⁴⁹ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 51.

¹⁵⁰ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 51.

3. Kleště

Kleště jsou druhem hasáků sloužící ke štípání a proražení předmětu. „... Jsou složeny ze dvou ramen, která k sobě přiléhají a jsou vzájemně spojená svorníkem. Kratší ramena slouží za čelisti, delší za páku a současně i za rukojeť.¹⁵¹ ...“

Kleště jsou velice praktické nástroje, které se běžně využívají v různých řemeslech a také v domácnostech. Čelisti se u kleští běžně upravuje podle řemesla, ke kterému mají být používány. Například mají-li být kleště používány v elektrikářském řemesle, kde pracovníkovi vykonávajícího toto povolání hrozí nebezpečí, že dostane zásah elektrickým proudem se rukojetě kleští pro výkon tohoto povolání, izolují gumou, kaučukem nebo jiným nevodivým materiálem.¹⁵²

4. Posuvné (francouzské) klíče

Posuvné klíče běžně nazývané také jako francouzské nebo universální klíče jsou druhem hasáků, které „... slouží k uchopení nebo otáčení matice šroubu. Jejich čelisti lze snadno přizpůsobiti rozměrům matice šroubů.¹⁵³ ...“ Universální klíče se zhotovují v různých provedeních, které se navzájem od sebe odlišují svým tvarem, délkou, šířkou, výrobní značkou, způsobem jejich využití a stavěcím zařízením. Posuvné klíče se dají pořídit v každém železářství.

Francouzské klíče jsou velice praktické nástroje, které se běžně používají v různých řemeslech a také v domácnostech. K páchání trestné činnosti byly posuvné klíče hojně využívány v první polovině 20. století, kdy je zločinci používali jako prostředek k vykrádání ohnivzdorných pokladen.¹⁵⁴

5.2 Páčidla

Páčidlem je jakýkoliv delší a tvrdší předmět, kterým je možné oddělit dvě spojená tělesa jako například víko od dřevěné bedny atd. Může jim být kupříkladu velký hřebík, sekera, rukojeť hasáku, poleno, krumpáč apod. Páčidla se zhotovují

---

¹⁵¹ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 63.

¹⁵² HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 63.

¹⁵³ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 65.

¹⁵⁴ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 65.

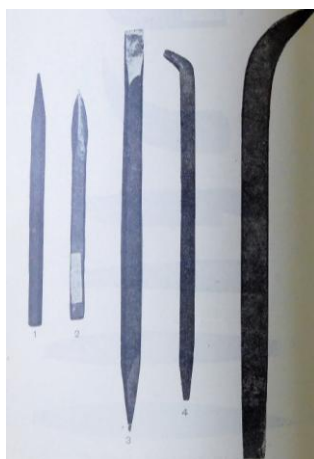

v různých tvarech a velikostech. Vytvářena páčidla jsou vždy ostrá, nebo špičatá, rovná nebo zahnutá, kulatá či hranatá.

Páčidla jsou velmi oblíbeným nástrojem pachatelů, kteří tyto pomůcky používají k překonání různých překážek, kterými jsou kupříkladu dveřní zámky, zámky, okenní rámy, mříže a také jako zbraně v případech, kdy jsou na místě činu přistiženy například majitelem objektu.

Páčidla, které pachatelé využívají k páchání zločinů, jsou většinou kovová a dobře kalená. „... Druh páčidla, které si zločinec vyvolí ku provedení trestného činu, se zpravidla shoduje s úkolem na ně kladeným. K vypáčení malé dřevěné skříňky použije zločinec nejspíše malého páčidla. Chce-li však vypáčiti mříž okna, použije k tomu jistě páčidla důkladnějšího.“¹⁵⁵ ...“

Obrázek č. 7 - Dlouhá páčidla různého druhu.¹⁵⁶

5.3 Šroubováky

Šroubováky jsou nástroje, které slouží ke šroubování různých druhů šroubů. Skládají se z želízka s jednostranným nebo oboustranným břitem a z rukojeti. Šroubováky v minulosti i dnes nacházejí uplatnění jak mezi dělníky, kteří je běžně používají při výkonu svých řemesel tak i v samotných domácnostech.

Pachatelé trestných činů jsou šroubováky nejvíce používány jako páčidla, kterými páčí například okenní rámy nebo zamčené zásuvky skříněk. V první polovině 20 století byly šroubováky hojně využívány lupiči pokladen, kteří je používali

¹⁵⁵ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 140.

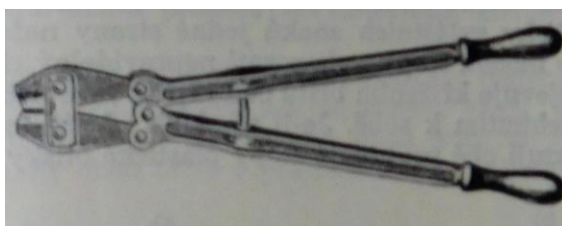
¹⁵⁶ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 142.

k vyšroubování šroubků, kterými byly „... *přípevněny štítky klíčových dírek k pancéři pokladny, krycí desky zámků a součástky zámků.*¹⁵⁷ ...“

5.4 Stříhače svorníků a drátů

Stříhače všeobecně označované jako nůžky jsou nástroje, sloužící ke stříhání různých drátů a svorníků. Stříhače se skládají ze dvou ocelových nožových čelistí a litinových či trubkových rukojetí. „... *Pákový převod čelistí napomáhá snazšímu přestřihnutí předmětu.*¹⁵⁸ ...“ Stříhače svorníků jsou hojně používány dělníky v různých řemeslech.¹⁵⁹

Obrázek č. 8 - Stříhač svorníků (nůžky na drát).¹⁶⁰

5.5 Sekery

Sekery jsou nástroje určené ke štípání a kacení dřeva. Skládají se z čela a břitu, které tvoří jeden celek a z kovové nebo dřevěné násady. Zhotovují v různých tvarech a velikostech. Vyráběné sekery se od sebe odlišují svojí váhou, tvarem, délkou a tvarem břitu.

Sekery se běžně využívají v různých řemeslech, kterými jsou například tesařství nebo lesnictví a také v domácnostech, kde se nejvíce tyto nástroje používají k sekání dřeva na topení nebo k rozštípání starého dřevěného nábytku. „... *Při kacení stromů a při sekání ledu se používá sekery úzké a dlouhé, při tesařství sekery dlouhým břitem a s odkloněnou kratší násadou.*¹⁶¹ ...“ V domácnostech se nejvíce používají sekery menších rozměrů se zvonovitým břitem. Pachateli jsou sekery používány

---

¹⁵⁷ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 198.

¹⁵⁸ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 199.

¹⁵⁹ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 199.

¹⁶⁰ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 199.

¹⁶¹ HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 244.

ke krádežím dřeva z lesů nebo jako páčidla k vypačování dveří, nebo okenních rámu.¹⁶²

6 Kazuistika

V této kapitole bakalářské práce bude popsán skutečný, byť již z dnešního pohledu historický případ vloupání do poštovního úřadu, který se stal 30. července roku 1926. Autor práce zde popíše, co se na místě činu stalo a celý průběh vyšetřování započatý od přijetí oznámení policejním orgánem až po dopadení pachatelů. Dále zde budou uvedeny důležité stopy, které přivedly tehdejší četnictvo na stopu pachatelů tohoto trestného činu.

Případ vloupání zde popisovaný se stal 30 července roku 1926 ve městě Velký Sevluš. V tento den bylo na četnickou stanici telefonicky nahlášeno vloupání do místního poštovního úřadu, kde pachatelé napadli pokladnu. Po přijetí oznámení tehdejší velitel místní četnické stanice Metoděj Král vyslal na místo vloupání dva své neschopnější četníky, kterými byly štábní František Kolečník a strážmistr Jan Kaszinec. Četníci po příjezdu na místo vloupání zde našli poškozenou pokladnu, do které byl z levé strany vyříznut otvor obdélníkového tvaru. Po provedeném bližším ohledání pokladny četníci následně objevili ještě další dva otvory v její vnitřní straně. Dále na místě vloupání s pomocí magnetu našli úlomek hasáku a také kus papíru z cementu, z jehož tvaru bylo patrné, že v něm byl nesen nějaký kovový předmět. Na papíru od cementu, který četníci našli, byl nápis „Ia PORT“. Četníci se domnívali, že nápis na objeveném papíru je zkratka názvu „Portlandského cementu“ avšak otázkou pro ně zůstávalo, jaký kovový předmět byl v nalezeném papíru nesen. Tato otázka, kterou si četníci kladli, od okamžiku objevení papíru od cementu byla objasněná hned v zápětí, kdy jeden z četníků objevil na jednom ze stolů nacházejícího se v pokladní místnosti rezavé truhlářské dláto, jehož rozměry i tvar přesně odpovídali tvaru nalezeno papíru. „... Po návratu na stanici hlásil její velitel okresnímu četnickému veliteli poručíku výkonnému Amádeu Kožíškovi, sídlícímu ve společných kasárnách, dosavadní stav pátrání.¹⁶³ ...“ Rovněž mu navrhl případný další postup vyšetřování, kterým měla být prověrka řady místních staveb za účelem zjištění, na které používají stejnou značku a balení cementu dle zajištěného balení. Zároveň mu

---

¹⁶² HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 244.

¹⁶³ DLOUHÝ, M. *Četnické případy*. Praha : NAŠE VOJSKO, s. r. o., 2013. s. 167-168.

dále navrhoval, aby byly prověřeny všechny osoby, které pracují na stavbách. Velitel služebny totiž dobře věděl, že na Podkarpatské Rusy byly v tu dobu za milionové náklady budovány řady staveb a také věděl, že v blízkosti místa, kde se nacházela vyloupená pošta, se také nalézala novostavba nemocničních pavilonů, ve kterých se kromě nemocničního personálu a pacientů pohybovali taktéž stavební dělníci. Za účelem prověření zaměstnanců pracujících na stavbě nemocničních pavilonů nacházejícího se v sousedství vyloupené pošty vyslal velitel četnické stanice Metoděj Král dva své příslušníky, kterými byly strážmistr Václav Hovorka a Josef Káznický. Ti po příjezdu na místo stavby požádali jejího vedoucího, aby jim vydal k nahlédnutí evidenci zaměstnanců pracujících na této stavbě. Ten jim vyhověl a požadovanou evidenci jim ihned předložil. Po chvíli čtení předložené evidence v ní četníci zjistili, že v ní chybí některé záznamy o zaměstnancích stavby. Po přečtení evidence zaměstnanců stavby provedli četníci prohlídku celé stavby, při které v jedné z uzamčených sklepních místností od kterých měl mít klíče pouze stavbyvedoucí, našli starou deku nacházející se na hromadě hoblovaček. Při bližším pohledu na hromadu hoblovaček, na které se nacházela stará deka, četníci zjistili, že na ní někdo spal. Zjištění, že někdo na objevené hromadě hoblovaček přikryté starou dekou spal, potvrdil četníkům i následný nález celuloidového ženského hřebínku do vlasů, jehož objev učinily prohlídkou hromady hoblovaček. Následné pátrání po majiteli celuloidového hřebínku do vlasů objeveného v hromadě hoblovaček zavedl četníky až do nemocniční kuchyně, kde tamní kuchařka četníkům řekla, že by nalezený hřebínek, který jí ukázaly, mohl patřit její pomocnici Žofii Maternové. Po tomto zjištění šli četníci za Žofií Maternovou, které nalezený hřebínek do vlasů nejprve ukázali a poté se jí ptaly, zda jí nepatří. Ta nejprve zapírala, ale po chvíli se četníkům pochlubila, že včera za ní přijel její přítel Milan Hošek, který donedávna pracoval na stavbě nemocničních pavilonů a nyní měl údajně, dle Žofie Maternové pracovat na stavbě státních domů v Mukačevě. Když se pak četníci Žofie Maternové zeptali, jak se do uzamčené místnosti sklepa dostal její hřebínek do vlasů, odpověděla jim, že když za ní včera Milan Hošek přijel, přišlo a tak se rozhodli jít společně schovat do zamčené místnosti sklepa nemocnice. Když se jí poté četníci zeptali, jak se do uzamčené místnosti sklepa dostali, tak jim odpověděla, že její přítel Milan otevřel dveře do sklepa šperhákem, který měl u sebe. Dále jim ještě řekla, že si její přítel po svém příjezdu výslovně nepřál, aby ho někdo v Sevljuši viděl a také, aby o něm s nikým nemluvila. Mezitím co četníci Václav Hovorka a Josef Káznický

vyslýchali Žofii Maternovou, štabní strážmistr Kolečník „... na stanici pečlivě probíral obsáhlou registraturu, aby nechal ostatní četníky prověřit v minulosti trestané osoby ze staničního obvodu.¹⁶⁴ ...“ Všechny vytypované osoby, které ostatní četníci prověřovali, však měli na dobu spáchání zločinu nezvratné alibi. Později četníci prověřovali také Milana Hoška, o němž se dozvěděli od Žofie Maternové. Zjistily však pouze, že Milan Hošek nebyl nikdy trestán. Jediným pojitkem četnictva tak zůstávalo pouze to, že Milan Hošek měl údajně pracovat jako dělník na stavbě státních domů v Mukačevu a tak se velitel četnické stanice Metoděj Král rozhodl vyslat do Mukačeva strážmistra Františka Vávru a Aloise Bauma, aby zde o Milanu Hoškovi něco zjistily. Když četníci dorazili na stavbu státních domů do Mukačeva, zeptali se vedoucího stavby na Milana Hoška, který zde měl údajně pracovat. Od vedoucího stavby se na dotazovaného Milana Hoška četníci dozvěděli jen samou chválu na práci, kterou na stavbě odvedl. Tu samou chválu se dále dozvěděly také na jeho kamaráda Vincka o, kterém se v souvislosti s dotazem na Milana Hoška zmínil vedoucí stavby. Když se četníci zeptali vedoucího stavby, jestli se dotýčný Milan a Vincek na stavbě nacházejí, tak se od něho dozvěděly, že Milan Hošek a ani Vincek se již na stavbě nenachází, protože Milan Hošek musel odjet do Prahy na pohřeb své zesnulé matky a jeho kamarád Vincek odjel s ním. Rovněž se četníci od vedoucí stavby dále dozvěděli, že Milan Hošek a Vincek předtím než odjeli společně do Prahy, nechali u místního kováře vyrobit nový nůž do strojních nůžek, neboť dle jejich názoru byl ten starý již tupý a předal četníkům účet za nově vyrobené nůžky. Po tomto zjištění se četníci rozhodly, podívat na nové čelisti nůžek. Při bližším pohledu však zjistily, že čelisti nůžek nesli značné znaky opotřebení, což naznačovalo, že čelisti nůžek nemohli být nové. Na základě tohoto zjištění se četníci rozhodli navštívit místního kováře, u něhož měli být čelisti nůžek vyrobeny. Když četníci dorazili za kovářem a zeptali se ho na dotýčného Milana Hoška, dozvěděly od něho, že Milan Hošek mu v sobotu přinesl kus automobilového péra s tím, že potřebuje pro firmu vyrobit nůž na řezání železa a ukázal jim kus materiálu, který z doneseného plátu odsekal. Četníci požádali kováře, aby jim nakreslil podobu nože a vzápětí do zápisníku z jednoho z četníků kovář namaloval kasařský hasák. Když pak strážmistr Bauma vytáhl ze své brašny úlomek hasáku nalezený na místě vloupání a ukázal ho kováři, tak ho vzápětí poznal a začal se hned dušovat, že Milanovi hned říkal, aby to bylo pod

---

¹⁶⁴ DLOUHÝ, M. *Četnické případy*. Praha : NAŠE VOJSKO, s. r. o., 2013. s. 168-169.

tím ostrím silnější. Ale Milan si prý stal na svém. Po tomto zjištění se četníci vrátili na stavbu, kde se vedoucímu stavby zmínily o kasařském hasáku, který kovář měl na žádost Milana Hoška pro firmu vyrobit. Když se vedoucí stavby od četníků dozvěděl, že si Milan Hošek a jeho kamarád Vincek nechali na účet firmy zaplatit výrobu kasařského hasáku, byl tímto zjištěním nemile překvapen. Před odchodem ze stavby četníci provedli její prohlídku, při které našly pytle s cementem stejného balení a značky, jako měl papír od cementu, který byl jimi nalezen na místě vloupání. Když se četníci posléze zeptali vedoucího stavby na nalezené pytle s cementem, které druhem a značkou odpovídali papíru od cementu, který četníci našli na místě vloupání, odpověděl jim, že jde o cement, který si firma vzhledem k jeho kvalitě nechává speciálně přivážet až z Čech. Dále při prohlídce stavby v tesařské šatně četníci našli dláta velmi podobná tomu, které našli na místě vloupání. Když se četníci zeptali jednoho z tesařů na dláta, která našly v tesařské šatně, tak si tesař vzpomněl, že jedno z nich se předčasně ztratilo. Následný popis ztraceného dláta, který četníkům poskytl tesař, přesně odpovídal popisu dláta, které četníci našli na místě vloupání. Po návratu do Sevluše z Mukačeva četníci ještě jednou navštívily Žofii Maternovou, která si, když k ní četníci dorazili a kladly jí otázky na Milana Hoška, vzpomněla, že si Milan a jeho kamarád Vincek u ní nechali nějaké věci. Při následné prohlídce kufru, ve kterém se věci dvou dotyčných osob měli nacházet, v něm četníci našli „... kromě zbytku automobilového pera, přivezeného z Mukačeva, osobní průkazy na jméno „Augustin Labuda, narozený 16. července 1893 v Trávníkách, okres Topolčany, strojní zámečnick“.¹⁶⁵ ...“ Po prověření pátracích kartoték četníci zjistili, že Augustin Labuda, jehož jméno zjistily z nalezených dokladů, byl v těchto kartotékách veden jako hledaný. Následným provedeným pátráním četníci dále zjistili, že několikrát trestaný Augustin Labuda, odcizil osobní doklady Milanu Hoškovi, a vzhledem k tomu, že dotyčný Milan ztrátu svých odcizených osobních dokladů nenahlásil, a nebyl nikdy veden jako trestaný, mohl se v poklidu Augustin Labuda vydávat za dvojníka Milana Hoška, a to aniž by vyvolal jakékoliv sebemenší podezření. Kromě toho Augustinu Labudovi, to že se mohl v poklidu vydávat, za dotyčného Milana nahrávala i skutečnost, že Milan Hošek žil delší dobu mimo svůj domov, což mělo i za následek, že se četníci na služebně, která se nacházela v místě bydliště Milana Hoška, domnívali, když jim přišel na něho dotaz

---

¹⁶⁵ DLOUHÝ, M. *Četnické případy*. Praha : NAŠE VOJSKO, s. r. o., 2013. s. 169-170.

od četnické služebny ze Sevlušě, že jde o dotaz na skutečného Milana Hoška. Četnická stanice v Mukačevě byla četnickou služebnou v Sevluší „... zpravěna o taktické používané Augustinem Labudou alias Milanem Hoškem a jeho komplicem Vinckem. Oba zločinci byli zadrženi 31. Srpna 1926 při pokusu o vloupání do poštovního úřadu v Mukačevě a dodáni tamnímu okresnímu soudu.¹⁶⁶ ...“

---

¹⁶⁶ DLOUHÝ, M. *Četnické případy*. Praha : NAŠE VOJSKO, s. r. o., 2013. s. 170.

Závěr

Závěrem může autor bakalářské práce konstatovat, že všechny cíle, které si v úvodu práce vytyčil, byly splněny. Práce byla rozdělena na dva samostatné celky a to na část teoretickou a praktickou. V teoretické části byly shrnuty veškeré poznatky, které autor načerpal studiem odborné literatury, jež charakterizují kriminalistickou mechanoskopii a objasňují základní pojmy z této oblasti. V této části práce byl jím popsán vznik a vývoj kriminalistické mechanoskopie na území České republiky a nejdůležitější základní pojmy. Dále zde byly vysvětleny jednotlivé metody, postupy a prostředky vyhledávání, zajišťování a dokumentování mechanoskopických stop na místě činu a také objekty kriminalistického mechanoskopického zkoumání, z nichž zde autor uvedl některé z nástrojů, které pachatelé využívají k páčání zločinu.

V praktické části této bakalářské práce byl jejím autor uveden skutečný, byť již z dnešního pohledu historický případ vloupání, který se stal 30. července roku 1926. Autor práce v této kapitole popsal, co se na místě činu stalo a celý průběh vyšetřování započatý od přijetí oznámení policejním orgánem až po dopadení pachatelů. Dále zde autor uvedl důležité stopy, které přivedly tehdejší četnictvo na stopu pachatelů tohoto trestného činu.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. STRAUS, J., VAVERA, F., a kol. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 441. ISBN 978-80-7380-370-4.
2. HAVLÍČEK, L. *Mechanoskopie : stopy a znaky řemeslných nástrojů*. Praha : Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1940. s. 327.
3. STRAUS, J., VAVERA, F. *Mechanoskopie a Ladislav Havlíček*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2007. s. 105. ISBN 978-80-7251-257-7.
4. STRAUS, J., a kol. *Kriminalistická technika : 3. rozšířené vydání*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 446. ISBN 978-80-7380-409-1.
5. MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2 přepracované a doplněné vydání*. Praha : C. H. Beck, 2004. s. 583. ISBN 80-7179-878-9.
6. KONRÁD, Z., PORADA, V., STRAUS, J., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2014 s. 318. ISBN 978-80-7380-535-7.
7. PORADA, V., POLÁK, P., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2015. s. 510. ISBN 978-80-7380-558-6.
8. KOLÁČEK, M. *Metody a prostředky využívané při zkoumání mechanoskopických stop*. Zlín, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta Aplikované informatiky, Ústav elektrotechniky a měření. Vedoucí bakalářské práce : Ing. Jaroslava Gregušová. s. 65. Dostupné z WWW: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/7864/kolacek_2009_bp.pdf?sequence=1 >.
9. PORADA, V., STRAUS, J. *Kriminalistické stopy : Teorie, metodologie, praxe*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2012. s. 506. ISBN 978-80-7380-396-4.
10. PORADA, V., a kol. *Kriminalistika : Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2016. s. 1018. ISBN 978-80-7380-589-0.
11. ŠIMOVČEK, Ivan., a kol. *Kriminalistika*. Plzeň : Aleš Čeněk s. r. o., 2011. s. 405. ISBN 978-80-7380-343-8.
12. NĚMEC, M., a kol. *Kriminalistická dokumentace*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. s. 139. ISBN 978-80-7251-307-9.
13. Vichlenda, M. *Kriminalistika*. Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku s. r. o., 2011. s. 418. Dostupné z WWW: <http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminalistika.pdf>>.

14. DLOUHÝ, M. *Četnické případy*. Praha : NAŠE VOJSKO, s. r. o., 2013. s. 191. ISBN 978-80-206-1408-7.

Elektronické zdroje

1. HLAVÁČEK, J. *Krimi servis Hlaváček služby v oblasti kriminalistiky. Osobnosti*. In krimi-servis.cz [online]. © 2007-2010 [cit. 2017-09-22]. Dostupné z WWW: <http://www.krimi-servis.cz/?page_id=7>.

Grafické zdroje

1. LT Sezam : Forensic Equipment. *Zrcadla, lupy, komparátory*. In krimi-ltsezam.cz [online]. [cit. 2018-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.krimi-ltsezam.cz/cs/lupa-s-prisvetlenim-2-5x-a-5x-2-led/>>.
2. ELAS Brno : Výroba a prodej přístrojů, pomůcek a spotřebního materiálu pro policejní techniky. *KUFRY : fotosouprava*. In elasbrno.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://elasbrno.cz/fotosouprava-a85>>.
3. LT Sezam : Forensic Equipment. *Mechanoskopie : Mikrosil, Silmark, Isomark*. In krimi-ltsezam.cz [online]. [cit. 2018-01-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.krimi-ltsezam.cz/cs/lupa-s-prisvetlenim-2-5x-a-5x-2-led/>>.
4. AMBRA -Group, s. r. o. *Nástroje a náradí*. Plombovací náradí. In katalog.ambra.cz [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z WWW: <<https://katalog.ambra.cz/kleste-plombovaci-pro-prumer-plomb-14-mm-d75201.htm>>.

Seznam zkratk

ČR - Česká republika

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Fotografie Ladislava Havlíčka.

Obrázek č. 2 - Lupa s přisvětlením.

Obrázek č. 3 - Fotosouprava.

Obrázek č. 4 - Mikrosil černý.

Obrázek č. 5 - Přerezaná okenní mříž, a, b, c, d místa, kde byla mříž přerežána.

Obrázek č. 6 - Kleště plombovací pro průměr plomb 14 mm.

Obrázek č. 7 - Dlouhá páčidla různého druhu.

Obrázek č. 8 - Stříhač svorníků (nůžky na drát).